Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(ناول)

پاتې شه باران دې

لیکوال : مصطفی سالک

@Greater_Afghan_Library93

پاتې شه باران دی – ناول

لیکوال: مصطفی سالک

داسې ورځ به کمه راتله، چې زه دې ټولګي ته راشم او د هغې سندره دې وانه ورم. هغې به هره ورځ سندره ویله، په پیل کې خو به د هغې پر شونډو موزون کلمات زما لپاره یوه عامه سندره وه، خو د وخت په تېرېدو د هغې سندرې زما لپاره یو نوې خوند پیدا کړ. زما احساسات به یې داسې په لړزه راوستل لکه د غره ویاله،چې به خپله نرمه او غلې سندره د خپلو غاړو نازک وابښه په نڅا راولي.

زموږ ټولګی هم عجیبه و،بس چې د ښوونکي سترګې به پناه شوې، هر څه به بدل،بدل شو په یو کنج کې به یې داسې شور ما شور و لکه د مني په ماښام کې چې چینجنې د ځنګله په ونو کې چنېدل د خپل ژوند یوازینې مقصد ګڼي،خو په بل کنج کې به د ښانګې غلې سندرې سرې ته د ځېریو په پانو کې د نرمې هوا له نڅا پیدا کېدونکې نغمه یادوله.

بیا به چې استاد راغی په صنف به د صحرانۍ شپې خاموشي خپره شوه او ټول

زده کوونکي به به خپلو خپلو چوکیو کېناستل نو زما ذهن به د ماضي په لور ګام

واخیست او پر هغو شپېو به تم شو چې څانګه د لومړي ځل لپاره زموږ ټولګي ته

راغلې وه. زموږ ښوونځی پېښور ښار سره نږدې و،نور کړه وړه یې د افغان

مهاجرینو د عامو ښوونځیو و،بس دومره خبره وه چې نجونو او هلکانو به په ګډو

ټولګیو کې زده کړه کوله. د ښوونځي ښکلې او پخې ودانۍ ګنې خونې درلودې

خو زموږ د ټولګي کوټه خامه وه.

کله چې د زده کوونکو او ټولګیو شمېره ډېره شوه،اداري په عاجله توګه دا کوټه

جوړه کړه او زموږ په برخه ورسېده.

ښه مې یاد دي چې به هاغه ورځ ښوونکی تازه له کوټې وتی و، اسمان د شرکنده

باران په رګونو کې د برېښنا شوخې جلوې شیندلې او چې د تندر ګړز به شو نو

ځینې شوخې نجونې به په هیبتناک ډول یو بل ته غاړې وتې او څرګنده به یې کړه

چې ګنې تندر وویرولې. ځینو به په غوږونو کې ګوتې منډلې،زمرک ور غږ کړ

چې ځینې تاریخ پوهان په حقه پښتانه بني اسرائیل ګڼي هغوی به هم د تندر د

غورځېدو پر وخت د مرګ له ویرې په غوږونو کې هم ستاسو په څیر ګوتې

ورکولې. او چې باران زور واخیست نو د ټولګي چت څو ځایه په څڅېدو شو. بیا

نو شوخو نجونو ته خدای ورکړه. د ځانونو سره راوړې چترۍ یې په سرونو ونیولې او په ټولګي کې یې ښکته پورته کېدل پیل کړل.

په همدغه ګډوډۍ کې یو نا څاپه د لیسې سر معلم راننوته،چې تر شاه یې یوه لونده خیشته جینۍ هم ولاړه وه،حیا یې له رخسارونو په وریدو وه او په خپل لامده څادر یې د خپل بدن د هغو برخو د پټولو هڅه کوله چې د جامو د لوند والي له کبله یې د ځوانۍ مرموز نمایش کاوه. سترګې یې ځلېدې او له زلفو یې د باران څاڅکي وریدل کټ مټ هاغسې لکه د ستورو له شپې چې پرخه وورې.

جینۍ ښکلې او جذابه وه،ځکه خو ټولو هلکانو په تږو سترګو ورکتل.

سر معلمې وویل دا جینۍ څانګه نومیږي،کړه وړه او ځانګړتیاوې یې د روایتي کلي والې پیغلې برېښي،خو زده کړه یې همدلته په پېښور کې کړې ده،پس له دې ګړۍ دا ستاسو ټولګي ملګرې شوه. پرې به پام کوئ،زړه به یې نه ماتوئ او په درسونو کې به ورسره مرسته کوئ. خدای دې وکړي،چې د ادارې دا هیلې پوره کړئ دا یې وویل او جینۍ یې پرېښوده.زما تر څنګه چوکۍ تشه وه راغله او کېناسته،دا چوکۍ د زرینې وه په هغه ورځ نه وه راغلې او چې صبا راغله پخه یې ورته پرېښوده. څانګه کېناسته په ټولګی کې بیا خبرې پیل شوې،خو څانګه چپ،چپ وه.

کله ، کله به یې د اړدو ښو د پورته کولو جرات وکړ او په خپلو تورو بادامي سترګو به یې د ټولګي د لنډ تنګ چاپېریال جاج واخیسته.

هر څوک به چې ښوونځي ته نوي،نوي راغلل هفته نیمه به غلي و ، خو بیا به یې له شوخۍ نه زړو شاګردانو امان غوښت خو ځانګه داسې ونه خته،د وخت په تېرېدو یې خپله خاموشي وساتله،بس سحر،سحر به یې د ټولګي نجونو ته په تټ اواز سندره ویله.

هلکانو به ډېر غوښتل چې له هغې سره خبرې وکړی خو هغې به لکه د هوښیارې سیاستدانې خبره اوږدېدو ته نه پرېښوده بلکې لنډه به یې غوځوله.

د هلکانو دا هڅې هم هیڅ بې هېڅه نه وې،ځانګه له راښکونه ډکه وه،ښایست یې له حقیقته افسانو ته نږدې و،نریو شونډو سرخي یې تازه غوړېدلې غوټۍ ته پاتې کېده او چې موسکا به پرې خوره شوه تشبیه موندل یې ناشونی برېښېده،بنده ویل بس چې ورکټی مې،په څېره کې یې یو عرفاني راښکون و،صراحي غاړه،نرۍ ملا،هوارې هوارې نرۍ سپینې ګوتې بس د فطرت د تناسب او توازن غوره بېلګه وه نور به درته څه ووایم ، د حمزه بابا خبره ګوري چکۍ وه که له هرې ډډې به دې په نظر وځکله خوږه وه او زلفې یې ! داسې تورې،اوږدې او درنې وې،چې څه به یې درته ووایم،زرینې به کله،کله په شوخۍ سره ویل (ظالمې دا غرونه

غرونه زلفې به دې اوږې ماتې کړي او نرې ملا ته خو دې لوی ګواښ دی،زه به یې درسره ګرځوم دا به یې وویل: د ځانګې زلفې به یې پر خپلو اوږو خورې ورې کړې او داسې په کړس،کړس به یې وخندل لکه ځوانه برېښنا چې د ګورو وریځو لاندې غزونه وکړي. د ځانګې ځوکۍ که هر څو زما تر څنګ وه خو په کومه ورځ به مو چې د جغرافیې ساعت درلود. کله،کله به یې زما پر لور سترګې را اړولې، د هغې پاملرنه زما د خوښې سبب ګرځېده،خو یوه پرېشانونکي معما هم وه. دا زما لپاره ستر سوال و ، چې ځانګه اخر ولې په هغه ورځ زما په لور سترګې را اړوي، چې د جغرافیې مضمون لرو،خو هېڅ نه کېدل او دغه راز لکه د تېره ازغي لا پسی زما پر ذهن خښېده،هڅه به مې کوله، چې د ځانګې د دې عجیب حرکت په اړه فکر کول پرېږدم او ځان د استاد په تشریح کې ډوب کړم کله به په دې هڅه کې پاتې راتلم او کله بریالی کېدم خو چې ښوونکی به نه و،ځان به مې بل راز مشغولاوه،بر شونډو مې لکه راګ بې کلیماتو زمزمه خپروله،تشه زمزمه به نه وه کومه پښتو اولسي سندره به وه خو اواز مې خوږ نه و له همدې کبله مې د کلیماتو له ادا کولو ډډه کوله او ورو ، ورو مې لکه د رباب تشه نغمه ویله.

شپې ورځې تېرېدې،د ژمي رخصتۍ راغلې ، زه چې له خپل سیلاني طبیعت نه

مجبور یم د زمرک سره سوات ته لاړم، سره له دې چې عام وګړي په اوړي کې سوات ته ځي ، خو موږ د واورو مینې په ژمي کې بوتلو،د فطرت په منظرو کې ورک شوم،خو بیا به مې هم کله ، کله د جغرافیې ساعت او د څانګې په ترخ کتل رایادېدل.

مرمرین وجود به یې لکه د یوې خیالي ښاپیرۍ په څېر د سیند په څپو کې غزونې کولې. کله کله به مې هلته هم زړه تنګ شو،ویل به مې چې وزرې وکړم او د سکون کومې ښکلې درې ته پرواز وکړم،خو دا ناشوني وه.

خو په یوه خبره کې مې بخت بېدار و او هغه دا چې زمرک راسره و هغه په ټولګي کې زما تر ټولو نږدې ملګری و ، ډېر ښه صفتونه یې لرل ، خو ذهانیت او شوخي یې زما ډېر خوښ وو. د هغه سره به مې خبرې اترې کولې،خو کله کله به ترې ګوښه شوم یوازې به مې د سیند سندره اورېده او د موجونو ښاماران مې په وړو کانو وېشتل،خو هغه هم پوه شوی و،چې څه خبره خو شته.

زما نه څو ګامه ور ایسته هغه هم د سیند په غاړه ناست و او د راډیو نه یې پښتو سندرې اورېدې،زما ذهن به هم کله نا کله د سندرې په لور اوړېده،په دې کې یو ناڅاپه د راډیو غږ بند شو. د زمرک غږ مې واورېد ، چې وې ویل هیلو ! هیلو ! چې ور ومې کتل خپله راډیو یې لکه ګرځنده (موبایل) ټلیفون غوږ ته نیولې وه او

ويل يې، هيلو ! غزنه غزنه وه دا ته په کومه دنيا کې ورک يې مړه سوات ته راشه،ستا خو نغمې خوښيدې سيند نغمه وايی د خوښۍ نغمه ډېره خوږه نغمه.

ما چې د هغه دا پيغام واورېد لمن مې څند وهله او خواته يې ورغلم ،ورته مې وويل ته وايي چې سيند د خوښۍ نغمه وايي،که زه خفه يم نو بيا د غم او ښادۍ د دې ګډون پايله به څه وي ؟

ځواب يې راکړ،چې ته خفه يې د سيند دا نغمه به دې له زړه نه د خفګان ټول ګردونه لرې کړي او خوشاله به شې.

زمرکه ته چې څه وايي له يوې زاويې نه ښه وايې،خو زه فی الحال دا نه غواړم چې فطرت ته تسليم شم،زه به هله له فطرت خوند واخلم چې د خپلې جذبې او تخيل په خم کې يې رنګ کړم هغه موسکی شو او راته يې وويل،تېره اوونۍ دې د فلسفې کتاب څه واخيست چې اوس په غمونو کې ښکلا لټوې،سمه ده چې ته فطرت په خپل رنګ کې رنګوې،زه به په غوږونو کې ګوتې ورکړم ته د غره نښترو ته اواز ورکړه چې ټول سريندې شي اوره بيا د وير او غم سندرې.

زمرکه فطرت تر موږ ډېر پهلوان دی صرف په خيال کې مو پرې وس بر دی. د حقيقت په دنيا کې زموږ نه ، بلکې د خپلو ثابتو قوانينو منونکی دی.

ښه که ته خپله دنيا په خيال او تصور کې جوړوې،نو بيا خو ما تېری وکړ،چې

ستا د خیالونو دنیا مې ړنګه کړه.

زمرکه له دې فلسفو به تېر شو،غور به وکړو،چې اوس کول څه په کار دي.

په موسکا یې راته وویل : سمه خبره دې وکړه له دې ځایه پښې ویستل په کار دي

زما هم خوښ نه شو،منحوس غوندې ځای دی ما او تا په کې ډېزې وکړې خو څه

خېر بلا وه او برکت یې نه و هوایي ډزې وې.زمرک خبرې کولې چې ناڅاپه یې

له خولې ووتل،وزرې خو نه لرو چې والوزو او د ټولو هسکو غرونو ننداره

وکړو،خو پښې لرو چې والوزو او د ټولو هسکو غرونو ننداره وکړو،خو پښې

لرو څه چې د غره سر ته وخېژو دا سیند به له هسکه څه خامخا یو داسې سپین

ښامار ښکاری،چې له ډېره جنونه به یې خوله ځګونه کوي.

خو زه وایم چې د ښامار پر ځای د چندنو نغمې واورو،غوږ شه د پورې غاړې نه

د رباب اواز راځی،مطرب خپل فریاد ته ځومره ښکلې د نغمې جامې اغوستي،څه

چې نن له دې قلندرانه بندار نه فیض واخلو.

ښه چې راتلو نو له حجرې مې رباب راخسته منع دې کړم او اوس دې د نغمو

ځنځیرونه زړه راکاږي.

د ټوکې به انداز مې ورته وویل ته مې ځکه د رباب له راوړلو ایسار کړې،چې

درونډ نه شې،زه خبر اوم،چې په سوات کې ربابونه ډېر دي،. ساړه مو کنګل

کوي،ځه چې ورځو زمرک راته وویل که ورځو هم خو څه حل به یې راوباسو.

زمرکه د رحمان بابا دیوان خو راسره نه شته چې په پال پرېکړه وکړو،نوره ستا

خوښه د ګوتو ښکیل راسره کوې او که شیر و خط ولو.

ځواب یې راکړ نه اشنا یو کاڼی راواخله او د هغه کمره بیخ کې د ولاړو اوبو منځ

ته یې وله که څپې یې تر کمره ورسېدې ستا او کنه زما خبره به منې.

ما هم کاڼی راواخیست او اوبو ته مې ووېشت ښه وه څپو یې کمره ته خوله

ورکړه.

زمرک نه بل جواز درلود او نه ځواب.

راسره روان شو،خو بیا هم د خپل شوخ فطرت نه مجبور و ویل یې چل دې

وکړ،خو ځه خیر دی،ما درته د کاڼي وویل تا د نر زوی هم داسې درغنه

راواخسته چې په عمر به دې نه وه جګه کړې،هسې نه نوم یې درته ویستی وي.

په خندا مې ورته وویل نه زه بیخي روغ رمټ یم،چابک د رباب محفل ته

درځه،په دې خبره ما او هغه دواړه په خندا شو او د رباب بنډار ته ورغلو.

بندار ښکلی ؤ کلیوال سیلاني و یو لویه کېږدۍ یې لګولې وه د رباب او منګي غږ په غرونو کې داسې انعکاس کاوه، لکه ټول فطرت چې سندره وايي د کېږدۍ په منځ کې اور بل ؤ او څڼورو زلمو ترې د اتڼ څنځیر تاو کړی ؤ، حیران خو هغه وخت شوم چې: زمرک رباب په غېږ کې ونیو او یو ځل بیا له سره یې د سوات غرونه له نغمې وپنځول.

بندار پای ته ورسېد د هوټل پر لور رهي شو، زمرک ته مې و ویل: اشنا هره ورځ به دې رباب، رباب کاوه نن مې ومنله چې په زړه کې دې جوش او په ګوتو کې دې کوډې دي، زړه خو مې غواړي چېبې پس له ننه دې ادم خان وبولم.

-نه، نه اشنا ډېر پام به کوې زه د وخت له درخانیو وېرېږم بلکې سخت وېرېږم همدا خپل نوم زمرک مې په سر سترګو قبول او منظور دی.

-ښه ماته به رباب را زده کړې؟

-هو خو هله چې درخانۍ پیدا کړې"

-بس داسې وګڼه، چې در مې موندلی او خانۍ ته لا ورځې پاتې دي.

-مطلب دا چې د رباب تنه دې موندلې، خو تارونه ورخېژول یې پاتې دي، خو

ګوره کله چې ما د خیال جان استاد نه رباب زده کول پیل کړي و ګوره مې ورته ابښې وه په داسې حال کې چې درخانۍ مې هم نه درلوده، ته خو یې درخانۍ لپاره زده کوې په ګوره کار نه کیږي د شاتو بوتل به راته راوړې.

-بنده ته منظور ده.

-ښه اوس دا راته و وایه: چې د رخانۍ بي بي ده چېرته؟

-دا به درته وایم، خو هله چې رباب را زده کړې.

زمرک موسکی شو ویل څه دا د انتظار غر به هم پر اوږو واخلم، پوره استاذ یې مجبور یم چې اوس زر تر زره درته رباب در زده کړم.

-دا کار خو در په غاړه دی، خو څه چې اوس هوټل ته ځو.

د هوټل کوټې ته چې ورننوتو زمرک په خپل کټ کې وغزېده او ما تلویزون روښانه کړ ایله مې ورسره پام اوختی و چې زمرک په کټ کې اړخ بدل کړ او راغږ یې کړ:

غزنه وه غزنه ځواب مې ورکړ هن! بیا دې څه په زړه راوګرځېدل؟

-هسې ما ویل چې خوشال بابا پېژنې او کنه؟

-هو څه نا څه خو یې پېژنم، خو دلته د خان موصوف یادولو ته څه اړتیا وه؟

-اړتیا دا ده چې دا مهال زه او ته دواړه په سوات کې یو او خان بابا د دې سیمې په اړه د سوات نامې په نامه منظوم کتاب لیکلی دی، یو دوه بیته یې راته یاد دي:

تر کابل نه یې هوا د وړي ښه ده

د کابل هوا ترخه د ده خوږه ده

په هوا کې د کشمیر په آب و رنګ دی

حیف دا چې کشمیر ارت دی سوات تنګ دی

زړګیه! زه چې لومړی ځل سوات ته راتلم د پښتو له ښوونکي مې سوات نامه اخستې وه او د هغه وخت له سواته مې ځان خبر کړی ؤ، پاتې شوه دا خبره چې خوشال بابا د سوات او کشمیر تر منځ ورته والی لیده، نو ما خو کشمیر نه دی لیدلی، خو چې خوشال بابا وایي خامخا به همداسې وي.

-ته یې منه، خو زه د خوشال بابا په جغرافیه پوهنه شک لرم، نه منم چې د سوات هوا دې تر کابله خوږه وي.

ګوره ګیله من کیږه مه، څلور موسمه دي خوشال بابا وایي چې په وړي کې د سوات هوا د کابل له هوا خوږه وي، مانا دا چې په نورو موسمونو کې د کابل هوا په شاتو لړلې وي په دې خبرو زه او زمرک دواړه په خندا شو او بیا مو سره

پرېکړه وکړه چي د جغرافيه پوهنې په اړوند په همدې خبرو خبري پای ته ورسو او د خوب جزيرې ته د تللو هڅه وکړو.

خو داسې نه شوه کېدی، د جغرافيې په اړه دومره ډېرو خبرو، ټولګی، د جغرافيې ساعت، ځانګه او د هغې په ترڅ کاته رایاد کړي ؤ، زمرک ويده شو خو زما به د څو، څو شپبو لپاره ايله سترګې ورتلې.

سحر شو او غرنيو مرغانو په خپلو نغمو سره د لمر د لومړيو وړانګو هر کلی وکړ، موږ چای وڅکلې د هوټل د پيسو بيل مو ورکړ، بکسونه مو اوږو ته کړل او د پېښور د موټرو اډې ته روان شو. پر لاره مو د شنو غرونو، سيند، مرغانو، ځناورو سيلانيانو او غرنيو وګړيو ننداره کوله، د واورين سوات د غرونو څوکې داسې برېښېدې لکه چې پېغلو ځانونه د سپينو زرو په پړېمانه ګاڼو پسوللي وي. يو ځای موټر ودرېده ماشومانو رامنډې کړې د دنداسې ګېډۍ يې پلورلې زمرک راته و ويل: "عجيبه ده خلک دلته د مزو لپاره راځي، خو خپل اوسېدونکي يې په بده ورځ دي تر دې چې واړه ماشومان يې په دې ګنګل، ګنګل واورين چاپېريال کې د موټرو پسې د دنداسې ګېډۍ ځغلوي، آخر ولې"؟

ورته مې و ويل ستا د ولې ځواب بنايي د ماضي د حافظې په کوم ګوډ کې خوندي وي.

خو زما په خيال دلته غرونه دي، د کر وړ مځکې لږې دي، له ښاره لرې دی،

چې سړی سحر مزدوری ته پسې وځي ماښام راشي، غر د حکومت تر ولکې لاندې

دی، خو که خلکو ته وسپارل شي زر به سپیره شي.

زمرک پوښتنه وکړه حکومت هيڅ نه شي کولای؟

-ولي نه خو که دلته کارخانې راشي، ښار راشي فطري او ځنګلي ښکلا له منځه

ځي، د سيلانيانو د زړه راښکون لپاره دا خلک همداسې وروسته پاتې ساتل شوي.

دا خلک داسې مثال لري لکه چې په واورو کې وچ کړل شوي وي او د نړۍ د

خلکو لپاره ترې موزيم جوړ شوی وي.

بله بېلګه يې نورستان او له غرونو بله غاړه د چترال کافرستان دی، امير

عبدالرحمٰن خان د خپلې واکمنۍ په کلونو کې نورستاني مسلمانان کړل خو بل پلو

کافرستان په زړه بنه له خپلو کفري دودونو سره د نړۍ د ننداري لپاره موجود

دی.

زمرک پوښتنه وکړه دا ښه کار دی او که بد؟

ما ورته و ويل د کافرستان ساتل د يو مغربي لرغون پېژندونکي په اند ښه کار

دی، خو مسلمان مبلغ به يې خامخا غندنه کوي.

زمرک وخندل ته هم عجب استدلال کوې، غوڅه خبره نه کوې چې دا څېز ښه

دی او که بد.

-رښتیا هم همداسې ښکاري د اشیاو ارزښت نسبي دی، یو څیز له یوې زاویې ښه او له بلې بد کېدی شي.

له دې خبرو وروسته خاموش شو، نه پوهېږم چې زمرک د خیال په کومه جزیره کې ؤ، خو زما د ذهن محور ځانګه وه، تادي مې وه چې کله به بیا د ځانګې سترګې ګورم.

پېښور ته راورسېدو خپل سامان راسره و او څه ناڅه غرني سوغاتونه مو هم اخیستي ؤ، بار درونډ برېښېده، ګاډۍ مو ونیوله د زمرک دوی کور پر لار ؤ، اول هغه کوز شو او بیا څو شېبې وروسته زه خپل کاله ته ورسېدم. رخصتۍ دوه ورځې پاتې وې هغه هم په انتظار، انتظار تېرې شوې او لیسې ته لاړم.

بیا د استاد له راتلو ترمخه په ټولګي کې شر او شور ؤ خو ماله وروستي کتاره غلې او خوږه سندره اورېده، کټ مټ هاغسې وه لکه د ګلورینې ځانګې په نرمو لوړو ژورو کې چې د سحر د باد له مستانه رقصه پیدا کیږي.
سندره په ختمېدو وه، زرینه رانښوته ځانګه یې ښکل کړه د څو اونیو تږې وه د شونډو بې واکه خرپ یې د ټولګي په شور کې داسې وبرېښېد لکه تنکۍ ځانګه

چې د مرغانو د سيل تاب رانه وړي، ماته شي او سندريز غږ يې په شنه ځنګله کې تر لرې، لرې خپور شي.

زرينه او څانګه ملګرې وې او بيا دواړه نجونې وې خو بيا هم دې ښکلولو زما په زړه کې د رقابت سپرغۍ وشيندلې. نه پوهېدم، چې څه وکړم د تختې خواته لاړم تباشير مې راواخيست او د غره يو انځور مې وکښه. زه انځور ګر نه وم خو د فطرت سره د مينې له کبله مې د غره د انځور د کښلو لپاره غېر منظم خو پوره رياضت کړی و. انځور پوره شو او ترې لاندې مې ولکيل "فطرت له جمال او جلاله ډک د خدای (ج) هغه کتاب دی چې د نړۍ د هر نالوستي انسان سترګې يې هم لوستی شي."

دا جمله مې ليکلې وه يو ځل بيا مې لوسته چې د جغرافيې ښوونکې راننوته، غوښتل مې چې تخته بېرته پاکه کړم، خو چې د ښوونکې سترګې مې په کې خښې وليدې جرات مې ونه کړ نبغ لاړم او په خپله چوکۍ کېناستم. ښوونکې ته انځور او ترې لاندې ليکل شوې جملې خوند ورکړ ستاينه يې وکړه، د غرونو په اړه يې ښايسته اوږده شېبه خبرې وکړې. دا بېله خبره ده چې د غرونو د ښکلاييز ارزښت پر ځای يې د هغوی په جغرافيوي او ټولنيز ارزښت ډېر ټينګار وکړ ويل يې غرونه د زلزلو مخه نيسي، کانونه لري، څړ ځايونه لري، ځنګلونه لري او

ځنګلونه بیا د میوې باغونه، د ځناورو کورونه، د مرغانو ځالې او نور ډېر څه لري، د باران اوربښت ته لاره برابروي او د نېزونو مخه نیسي، خو په ټولو کې یې وروستۍ جملې خوند راکړ، چې ویې ویل: "غرونه او ځنګلونه د مځکې ګاڼه ده."

ما د ښوونکي د وینا پر مهال د هغې خبرې اورېدې خو کله به مې ځانګه هم د سترګو له کونجونو څارله ځنې وخت به یې سترګو لکه د غرنیو عقابونو زما په لور ځغلند پرواز کاوه.

د جغرافیې ساعت پای ته ورسېد او استاده ووته، ځانګې ماته رامخ کړ او په لومړي ځل یې راسره داسي خبري پیل کړې چې نیغ په نېغه یې د درس سره تړاو نه درلود.

" -غزنه غرونه دې ډېر خوښ دي؟ ."

-هو غرونه سیندونه بلکې ټول فطرت مې خوښ دی که غلطي نه کوم نو تاسو د تختې له انځوره دا پر ځای اټکل وکړ ځانګه په خندا شوه ویل یې "تاسو تېروتئ زه له پخوا نه پوهېدم چي په غرونو مین یې اریانونکې ده ما خو له تا سره هیڅکله پر دې اړه خبري نه وې کړې."

د دې پر ځای چي ځانګه ځواب راکړي نوراني سترګې یې چې نرۍ شرابي

موسکا په کې خپره وه زما سترګو سره وجنګولې لاس يې زما کتابونو ته ورتېر کړ او په موسکا يې راته و ويل:

"ستاسو په اجازه."

زما د جغرافيې کتاب يې راپورته کړ په غور يې وځيره او راته يې و ويل: "له کومې ورځې راهيسې چې ما ستا په کتاب دا عکس ليدلی نو زړه ته مې پرېوتې چې غرنۍ سيمې دې خوښې دي او ننني انځور ګرۍ خو دې زما يقين د پخلي تر کوره ورساوه."

زړه مې ولوېد د ځان سره مې و ويل: اخر د معما حل دا راووت تا ماته نه بلکې انځور ته کتل ما د سوچ په درياب کې غوپې وهلې چې ځانګې وپوښتلم" د خيال مرغه دې له کومې شنې څوکې نه طوافونه پيل کړل، دا راته و وايه چې دا ښکلی عکس د کومې سيمې دی".؟

نه داسي هم نه ده د غروو په شنو څوکو سربېره زما د خيال او زړه مرغانو د يو انسان نه هم طوافونه شروع کړي. په دې خبره هغه له حيا نه لکه منه سره شوه زه هم د خپلي خبرې د اغېزې لاندې راغلم او د خبرو سر او تال مې مات شو. څو شېبې زموږ دواړو سرونه ښکته و. داسي حالت و لکه چې ورته مې سپينه خبره کړې وي. چې ځانګې درسره مينه لرم، خو بيا مې خپل شيندلي حواس

راټول کړل او ورته مې و ویل: دا عکس چې زما پر کتاب لګېدلی دا زموږ د خپل هیواد یوه ښکلې سیمه ده، دا بدخشان دی.

ما د افغانستان ډېرې غرنۍ سیمې لیدلې دي خو د بدخشان د فطري ښکلا په اړه مې یوازې کیسې اورېدلي او یو څو انځورونه مې لیدلي، نور نو داسې وګڼه چې ”شهزاده په نالیدلي مخ مین دی.“

ځانګې زه د بدخشان غرونه ډېر وخت په خوبونو کې وینم خوله بده مرغه چې خپل منځي اختلافاتو زما لپاره هلته ورتلل د ښاپیریو له کوه قافه هم ستونزمن کړي دي، بویه چې دا هیله به مې کله پوره کېږي. خبره تر همدې ځایه رارسېدلې وه، چې د دري استاد راننوت ځانګې په موسکا راته و ویل: (یار زنده صحبت باقي) اوس به د حافظ ژبې ته غوږ شو.

پس له دې ورځې به اکثره وخت ما د کتاب پر ځای د رباب په تارونو او د نغمو په مریو د ځانګې یادونه لمانځل.

ډېر ځل مې د زمرک دوی په حجره کې له ماښامه تر سهاره د رباب سره

شوګېرې کړې دي خو ښوونځي ته به هم په خوښۍ سره تلم ځکه چي ځانګه به راسره غږېده او له یوې ورځې نه بلې ته نوره هم په زړه راننوته.

په هر بنډار کې مې په زړه ورېده هر چا سره مې ناسته تر جسمه تړلې وه پر روح مې د ځانګې د ښایست سیورى خپور ؤ.

رباب مې د زړه لویه تکیه وه، نغمو به مې ټول وجود سپک کړ، عجب کیفیت ؤ. داسې به برېښېده لکه چي د نغمې سېلۍ مې د مادي وجود ټول ګرد او غبار وړى وي. ټول روح یم ټول سرور، سرور یم، لکه د آسمان د برجونو نوراني کوتره په غېږې مریي وزرونو الوزم او د ابدي سمندر پر سر د ښایست د ورکې جزیرې پر لور پرواز کوم.

کله، کله به مې احساس کاوه چي پېښور کې نه یم د یوه شنه او څپاند سمندر غاړه ده، باغي موجونه راځي د ځانګې پښو ته تندى رسوي او بېرته ګرځي زه یې د سترګو خاموش طوفان ته له ربابه ژبه په پور اخلم او د سمندر د لافاني سندرې برخه یې ګرځوم هغه چي کاینات یې له ازله تر ابده اوري خو مړیږي پرې نه. د رباب نغمو به زما په وجود کې نه ایره کېدونکى انګار شینده او په غرونو غرونو اتش فشان به اوړېده، بېخي هغسې لکه وحشي سیلۍ چې پر یوه بوټي لګېدلى اور پر ټول ځنګل خپور کړي هغه چي لامده نښتر او وچې ځېرۍ یو شان خپلې

غېږې ته راکاږي، لمبه يې آسمان ته خوله ورکوي او له جلاله ډکه سندره وايي.

يوه ورځ چې ښوونځي ته لاړم او د څانګې سترګې مې لکه د بزکشۍ آسونه په مستۍ کې ولیدې، نو پوه شوم چې د صبر واګې مې له واکه په وتو دي. ټوله ورځ نشه، نشه وم روايتي لاره مې غوره وبلله او نيت مې وکړ چې ليک ورته وليکم خو ويره هم راسره وه، ما ويل هسې نه چې وړاندې تر لوستو مې ليک ونه څيري، خفه نه شي.

که خفه شوه په هر قيمت به يې پخلا کړم خو که ليک مې د "ايمرجنسي" تر سر ليک لاندې راغی ښه به ونه شي، بلکې وبه شرمېږم د "ايمرجنسي" اصطلاح زموږ په ټولګي کې ځانګړې مانا لرله او هر څوک پرې پوهېده. دې وېرونکو اټکلونو هم له خپله هوډه وانه ړولم قلم کاغذ مې راواخيستل او د خط په ليکلو مې داسې پيل وکړ.

زما د وجود پر کايناتو د نغمو خورې ورې څانګې!

د ښايست سر او تال دې مات مه شه

سپين سترګی مې ګڼې او که مطلبي، بې وقوف درته ښکارم او که لېونی ستا خوښه ده، خو زه مجبور يم بلکې بيخي مجبور يم، ستا دې په خپلو نوراني سترګو

قسم وي، ستا دې په خپلو وربښمينو سندرو قسم وي زما الفاظ يو ځل ولوله، ايله يو ځل، وايي چې روحونه لکه د وجود سر او تال جوړه پيدا کيږي. يو د بل مينه او تکميل وي، خو فلک غمازي کوي. يو يې په يوه زمانه کې دنيا ته راشي او بل په بله کې، ليده کاته يې ونه شي، زندګي يې زندان شي او يوه ورځ يې د ژوند سقراط د اجل شراب وسکي، بيا نو تر محشره په لحد کې د زړه داغ د انتظار څراغ وګرځوي بيا به څه کيږي (والله علم.(

کله، کله په يوه زمانه کې راشي، خو يو يې د مشرق شي او بل د مغرب، دا ټپه يې انځور ددی:

چي د ديدن نصيب يې نه وي

په يو کوڅه کې سره وړاندې وروسته شينه

خو کله بيا زما نه زرينه پيرزوينه وکړي او دواړه روحونه د يو چم ګاونډ وګړي کړي. ادم او درخو له همدوی نه و.

ته زما له وجوده جدا شوې څانګه يې، خدای ته وګوره نيمګړی مې مه پرېږده، تکميل راوبخښه، تر ځوابه مې د انتظار چاړه پر زړه خښه وګڼه.

غزن-

سبا چي ښوونځي ته لاړم، لیک لا زما په جیب کې و، خو پوهېدم چي ساعت په ساعت خپل حواس بیلم کېدی شي حالت مې هغه مجرم ته ورته و چي د پولیسو مرکز ته یې بم وړی وي تفریح ښه موقعه په لاس راغله، اخوا دېخوا مې وکتل دوه درې کسه په ټولګي کې پاتې وو خو خپل نوټونه یې رسول، ځانګه او نور زده کوونکي دباندي وتي وو.

لیک خو مې د ځانګې د الجبر په کتابچه کې کېښود، خو ماته مځکې ځای نه راکاوه، ایسارېدل راته لویه نفسیاتي ستونزه ښکارېده په لنډو ټکو مې د رخصتۍ یوه رقعه ولیکله سره د دې چې ټول ښوونکي په اداره کې راغونډ و او دا پوښتنه یې ذهن ته راتله چې زه ولې رخصت اخلم؟ خو رقعه مې له مدیر صاحب نه را امضاء کړه، هېچا ته مې ورنه کړه. د حاضرۍ په کتاب کې مې کېښوده او د لیسې دروازې ته مې مخه کړه بیا نو هغه د درویش دراني خبره:

زه په داسې تلوار و وتم جانانه

لکه خلاص چې څوک بندي شي له زندانه

د اطمنان ساه مې واخیسته او دکور په لور روان شوم په کور کې هم مضطرب وم، ځان ته مې مشغولا کته له ځان سره مې فکر وکړ فلسفه جوړه تنسته او لاینحله

معما ده کېدی شي چې د څو شېبو لپاره مې په خپله دنیا کې ورک کړي، خو خوند یې رانه کړ، توري ګونګ شوي و، بې مانا توري کربښې د کاغذ پر سینه غزېدلې وې هېڅ یې نه ویل تلویزون مې روښانه کړ هغه هم د موهومو عکسونو او ګډو وډو آوازونو امتزاج و، رانه هیر دي چې تلویزون مې بند کړ او که روښانه پاتې شو. له کوره و وتلم او د زمرک دوی حجرې ته لاړم، رباب مې له مېخه راکوز کړ، خو ګوتې مې رېږدېدې هیڅ یوې نغمې سر نه نیو، بیرته کور ته راغلم، له پرېشانۍ ډکه شپه راخوره شوه کله وېښ کله وده، خو سحر شو لمونځ مې وکړ، نیمه پیاله چای مي وڅښه، له ځانه سره مې کرل رېبل چې لاړ شم او کنه، څه به راته وایي؟ لیک خو یې حتماً لوستی دی، ځکه چې نن بیا الجبر لرو او پرون معلم کورنی کار هم راکړی و، چي لوستی یې وي څه به یې ویلې وي هسې نه ترپایه یې لوستی نه وي، ټوټه، ټوټه یې نه وي کړی. وه خدایه "ایمرجنسي" نه شي، زړه نا زړه وم، خو توکل مې وکړ ښوونځي ته لاړم او ټولګي ته ننوتم سلام مي واچوه خو د شیندلو حواسو له کبله پوه نه شوم چي چا راته وعلیکم السلام و ویل، څانګه راغلې وه، چي ور ومې کتل په څېره کې یې حیا او حېرت خاموشه ښکلا پنځولې وه. نوراني سترګې یې ښکته وې، د اوربل وېښتان یې بار، بار له تندي راښوېدل او هغې په ارام سره په خپل لاس پورته کول.

پوه شوم چي لیک یې لوستی، خو د ځواب اندازه یې راته نه لګېده، مالا په تصور کې د اټکلولو غوټې پرانستې چې پېکۍ د تختې له مخه چغې کړې. (ایمرجنسي، ایمرجنسي، ایمرجنسي) دي سره په ټولګي کې داسې خاموشي خپره شوه چې د استاد په ټینګار هم نه راتله، دا لومړی ورځ نه وه د "ایمرجنسي" غږ به تل له ځانه سره داسې خاموشي راوسته.

پیکۍ و ویل: حسب معمول بیا "ایمرجنسسي" کېس دی یو چاته محبت نامه لیکل شوې ده چي ستاسو پاملرنه ورته را اړول غواړم.

زړه مې درز وکړ له ځانه سره مې و ویل: هماغه څه وشو چې ترې مې ډار درلود تر دولسمه راورسېدم په ایمرجنسي کېس کې نه وم راغلی خو نن ګیر شوم او پوخ ګیر شوم.

لیک د پېکۍ په لاس ؤ، خو د شاګردانو د تلوسې لپاره یې خبره اوږدوله او نه یې لوسته پوښتنې یې کولې، چي دا لیک به چا لیکلی وي او چاته؟ که څوک سم ځواب و وایي: یو خود کار قلم انعام لري، چا شوخي جینۍ آواز ورکړ، زرینې به څانګې ته لیکلی وي. څانګه لکه د تصویر څانګه غلې وه، خو زرینې له وروستني کتاره و ویل:

هغه تېر شول چې مې مينه په غلا، غلا کړه

اوس په درست جهان رسوا ده په غلا نه ده

زموږ خبره خو ايمرجنسي نه ده هر څوک پوهيږي چې څانګه زما ملګرې ده، زمرګ ورته و ويل په ارام کېنه دا لندن نه دی چې له جينۍ سره دې د جينۍ مينه جواز پيدا کړي.

-محترمه ستا له قانوني معلوماتو يوه اروپا مننه، زموږ مينه داسې پرنګۍ هم نه ده چې ته يې انګيرې.

د مشرق تقدس خو هم موږ نجونو ساتلی، ګنې ستاسو زړونه خو به د اروپا په عياشۍ هم ساړه نه شي.

زمرک په دې څواب پرېشان غوندې شو له زرينې يې بخښنه وغوښته او ورته يې و ويل چې: زما مقصد يوازي او يوازي ټوکه وه، که زه پوهېدی چې ته به پرې خفه کيږې يوه کليمه به مې هم نه وه ويلې، دې خبرو نور هم پرېشانه کړم څکه چې زرينه د څانګې ملګرې وه، بله دا چې د هلکانو کردار ته ګوته نيول شوې وه په ټولګي کي لا اټکلونه روان و چې پيکۍ و ويل (Be Quite) غلي شئ، هوايي ډزې مه کوئ، د بې ګناه خلکو پر سرونو پرېوزي، دا محبت نامه د يوولسم ټولګي يو ماډرن مجنون ماته ليکلې ده، نو څکه يې لوستل هم مناسب نه ګنم.

دې خبرې سره مې زړه ښه شو، خو بیا هم پوره آرام نه و، شاګردانو پېکۍ ته چغې کړې نه، نه، نه منو اوس به یې خامخا لولې.

پېکۍ هم شرمېده او هم خندېده.

ویل یې مجنون صاحب په یو پاکټ کې د مادهوري او شاه رخ خان پوسټ کارډ او یو لیک لرې د هلک په نوم به حاضر ساعت کانې کېږدو خو لیک یې واورئ:

"مای ډارلنګ پېکۍ (I love you) ته زما ډېره خوښه یې، ځکه چې ستا سترګې د کاجل او شونډې د مادهوري دي، که انکار دې وکړ نو د خیبر هسپتال مخې ته چې کوم د اوسپنې هوایي پل دی له هغې نه به هغه مهال سړک ته راټوپ کړم چې د ښوونځي د نجونو موټر تېرېږي پرېږده چې چخپیت مې کړي او که له رخصتۍ نه وروسته د ښوونځي مخې ته د شیرو کاکا له دوکانه د فانتا بوتل واخلې او ویې سکې په لیدو به دې زه وګڼم چې ته له ما سره محبت کوې."

زرینې له شوخۍ نه په ډکه لهجه ورغږ کړ د فانتا پیسې یې رالیږلي که نه؟ پېکۍ وخندل او د ټوکې په انداز یې و ویل که پیسې یې رالیږلې وای ولې به یې کیس ایمرجنسي کېده.

خبرې تر همدې ځایه رارسېدلې وې چې ښوونکې راننوت، پېکۍ ترې بخښنه وغوښته او خپلې چوکۍ ته لاړه، ښوونکي هېڅ هم ونه ویل ځکه چې ټول

ښوونکي زموږ له شوخۍ نه خبر و، ډېر ځل داسې شوي چې ښوونکی به راغی موږ به چوکۍ یوې ډ ډې ته کړې وې او په ټولګي کې به مو اټن کاوه.

ساعت ختم شو ښوونکی و وت او پېکۍ یو ځل بیا د تختې مخې ته ودرېده، لیک او پوسټ کارډ یې په لاس کې وو. موږ هیله درلوده چې په لیک کې به څه خبري پاتې وي، اوس به هغه ولولي، خو پېکۍ و ویل چې: بل څه په کې نشته ټیپر ته ورته یو زړه یې رسم کړی، دومره ډېر غشي په کې خښ دي لکه پوځیانو چې پرې "چاند ماري" کړې وي.

پېکۍ دا و ویل: لیک او پوسټ کارډ یې ټوټه، ټوټه کړل او له هماغه خپله پاکټه یې ورته تابوت جوړ کړ.

زموږ د ټولګي نجونو ته کله، کله همداسې محبت نامې راتلې خو ټولو ژمنه کړې وه چې د ایمرجنسي په اعلان به یې د ټولو په مخ کې لولي، بیا به یې ټوټه، ټوټه عاشق ته ورلیږي، خو د خدای فضل دی هېڅ عاشق به په لیک کې په ورکړي اخطار وفا نه کوله، نجونو به په خپل دې کار ویاړ کاوه، خو په هلکانو دا خبره ښه نه لګېده کله، کله به یې په ټوکه، ټوکه کې ویل چې نجونې دغه محبت نامې د کورنیو له غړو پټې په تشنابونو کې لولي، که خوند یې ورکړ، خو هماغسې په مینه ځواب ورکوي او که لیک یا شخصیت بې خونده وي، نو بیا یې په ټولګي کې

ایمرجنسي کړي او کله، کله به یې د نجونو نه د هلکانو انتقام په بل ډول اخیسته، په خپله به یې ځانونو ته د نجوو له خوا لیکونه لیکل د ایمرجنسي تر عنوان لاندي به یې لوستل او بیا به یې د نجونو په څېر ټوټه، ټوټه کول خو ډېرې نجونې د دوی پر دې چل خبرې وې.

ساعت پسې ساعت تېرېده خو ښانګه خاموشه وه د رخصتۍ زنګ و وهل شو، ښانګې ته مې کتل چي ماته، ماته له ټولګي و وته، زه هم کور ته لاړم.

سره د دې چې د ښانګې په یو دوه خبر نه شوم خو بیا هم له تېرې ورځې نه مې پرېشاني کمه وه ځکه چې د "ایمرجنسي" له شرمه بچ شوی وم.

بل سحر چې ټولګي ته لاړم ښانګه راغلې وه، زما د سلام سره یې ایله یو نظر راوکتل، د یو مرموز سرور احساس یې راکړ، په سپینه منګل یې راپریونې زلفې پورته واړولې او ځان یې د کتاب په لوستلو مشغول کړ، د ورځې په تقسیم اوقات کې جغرافیه هم لیکلې وه خو ښانګې په غلطۍ هم نه راکتل لومړي ساعتونه پای ته ورسېدل تفریح شوه. ښانګه وروستي کتار ته لاړه زرینې سره کېناسته نورې نجونې او هلکان بهر و وتل ما په ځان کې د وتلو تاب نه درلود، ناست پاتې شوم او ځان مې د فزیک د سوالونو په حلولو بوخت کړ، قلم مې په سپین کاغذ ګرځېده خو غوږ مې وروستي کتار ته و، زرینې ښانګې ته و ویل چې نن سبا مړاوې،

مړاوې ښکارې کوم نوی باد خو به نه وي را الوتی، ځانګې ورته په غلې او سنجیده لهجه و ویل په اسانه ژبه راته و وایه څه ویل غواړې.

زرینه ورته په خندا شوه په اوږه یې ورته لاس واچو او په نرمه او خوږه ژبه یې ورته و ویل: ښکلې ځانګې بلکې زما خپلې ځانګې، ولې خفه یې؟ ناروغه یې که کوم بد خبر دې اورېدلی؟ ځانګه یوه شېبه غلې وه. داسې ښکارېده چې د هغې دا خاموشي به زما زړه هم خاموشه کړي، خو رښتیا ده چې تر ګل نازک انسان کله، کله کاڼي نه هم کلک شي، خبرې بندې شوې ځان مې لږ څه په ډ ډه کړ او د سترګو له کونجونو مې ورکتل، ځانګې د زرینې سترګو ته وکتل قلم یې راواخیست سرپوخ یې ترې لرې کړ پر سپین چونه شوي دیوال یې ولیکل "ایمرجنسي."

څه، څه امیرجنسي!؟ اخر د دنیا سترګو ته هم ولیدې د دې په ځای چې ځان مې ستا په زلفو کې پېوه په کار وه چې ته مې چېرته پېه کړې وای، خو تر کومه به مې پېولې لمر خو په ګوته نه پټیږي خبر، دې ښاپیرک سرسه خو په وروسته ګورو، اوس په تخته یوازې خبرتیا لیکم "ایمرجنسي" زرینه ودرېده خو زما زړه ولوېده، بس قسمت مې مل ؤ، ځانګې د لمنې له کونجه ونیوه او ورته یې و ویل: د خدای ومنه مه کوه داسې ولې مې شرموې.

زرینه ببړته کېناسته او په شوخۍ سره یې ځانګې ته و ویل ښه صاحبې چې راز په راز ساتې نو بیا ځان ولې خفه کوې، چا درته دومره پوخ دام کېښود چې له دواړو پښو په کې ونښتې، دا ماهر ښکاري دی څوک چې په هوا یې درته "ایمرجنسي" دام کېښود او ته یې ونیوې.

د زرینې پوښتنې داسې وې لکه چې: زه ملزم یم او د دعوې وکیلان زما د جرم د اثبات لپاره قاضي ته دلیلونه وایي.

ځانګه چپ وه، خو چې څو ځله زرینې ورته اوږه وسکونډله او په خوږه لهجه یې ترې پوښتنه وکړه، ما ورته د سترګو له کونجو ورکتل چې ځانګې راته ګوته ونیوله، په زرینې مې هم یو سرسري نظر تېر کړ د غم او خوښۍ ګډ احساس یې په څېره کې وپړکېده.

دواړه څو شېبې غلې پاتې شوې، خو زرینې سکوت مات کړ دې صاحب خو کله د ښایست وجود نه مانه او کله به یې په مینه شک کاوه، واه، واه شیخي څه شوه او هغه فلسفې په کومه لاړې، بیا یې د ځانګې لاس په خپلو لاسونو کې ونیوه ا و ترېنه یې پوښتنه وکړه، آیا تاته د هغه مینه منظوره ده؟ ځانګه غلې وه او زما پر ژبه د دعا الفاظ ښوېدل، بس حالت مې داسې و لکه مجرم چې قاضي ته مخامخ ولاړ وي، یو خوا خوږه آزادي وي او بله خوا اعدام، خو خبره تر بلې نېټې

وځنډېده د ښوونکي سلام د چاپېريال هغه خاموشي ماته کړه. چې د ځانګې ځواب ته منتظره وه.

ځانګه هم راپاڅېده او په خاموشو قدمونو خپل ځای ته راغله د زنګ په پرله پسې ټنګولو درسي ورځ پای ته ورسېده، د ځانګې خاموش ځواب هیله من کړی وم، د رخصتۍ زنګ نه و هغه د حمزه بابا خبره د اسرافیل شپېلۍ وه روغ قیامت یې راوست له ځانګې یې بېل کړم کورته لاړم، شېبې لکه پیلوځي تېرېدې، سیزونکې وې خو زما د زړه په ژورو ګړنګونو کې یې خوړه نڅا کوله، سبا چې د ښوونځي پر دروازه ورننوتم زرینه راته له مخکې ولاړه وه.

ځان یې سنجیده کړ پر شونډو یې دومره موسکا خپره کړه چې ایله حساس یې کېده ویل یې خانه پرون له رخصتۍ وروسته ځانګې ستا لیک راوښود دا د خبرو کوډې دې د همدې لپاره زده کړې وې چې په ځانګه یې وکړې، که د الفاظ زور د محبت اثبات شي د بې زبانه مخلوق په مینه به څوک باور وکړي.

-زرینې دا د څو کتابونو ګرځول زما د پوزې پېزوان شو اور ولګه په ادب او فلسفه، زه خو یې په خوند مړوم، د کوډو په نظر مې په عمر نه دي ورکتلي، زرینه موسکۍ شوه خو دا ځل لږه ډېره، ویل یې غل مه نیسه چې غل به تا ونیسي کار دې هم کړی او په الفاظو کې سپرغۍ هم شیندې.

رښتيا يې ويل زه هم ډېر جذباتي شوی وم، خو صرف په دې خبره چې زما مينه يې د خبرو استادي ګڼلې وه. دا ځل مې په نرمه لهجه ورته و ويل ګوره زرينې!
خير دی هغه ليک به پر ځای پرېږدو ته زما د سترګو خاموش موسيقيت وګوره، آيا د ځانګې تصور په کې نه ناځي؟ توري غريبان به زما د زړه خبره څه وکړي، زما مينه سمندر او توري د کلال پيالې، څنګه به يې ظرفيت ولري.
زرينې په کړس، کړس وخندل ويل: "زه مرم له غوچې ته بيا وايې چې غوچې"
نوره نه پوهېږم ځانګه دې د ځان په لور درکړه کړې ده پخوا راباندې ښه لګېدې، اوس راباندې بد لګې، خو څومره چې راباندې بد لګې هومره راباندې ښه هم لګې.
ورته ومې ويل د لفاظی تور په مالګوې او معما ته وايې هم درباندې اوس ښه لګم هم بد.
ويل پوخه استاده ماشوم مه جوړېږه ښه هم راباندې د ځانګې له مخه لګې او بد هم ما غوښتل چې خبره پرې بيخي بربنده کړم، خو شوخ يې راوکتل او په ټګ، ټګ کې يې و ويل: (عاقلان پی نقطه نګردند.(
زه هم ورپسې غلی، غلی د ټولګي په لور روان شوم، چې ننوتم سترګې مې د ځانګې چوکۍ ته وې لکه د بربښنا پړک يې په ځغلند ځلېدونکي نظر راوکتل او

سترګې يې دوه مستې توتکۍ وبرېښېدې هغه توتکۍ چې د سرور په وزرونو له

شنې څانګې والوزي، په ملاق ملاق تيرې شي خو د خوږې سندرې په څېر يو

مرموز خوند د فضا په رګونو کې پرېږدي.

زه هم لاړم او په خپله چوکۍ کېناستم، د ټولګي نګران ښوونکی راننوت د تختې

تر څنګ ودرېد او داسې يې خپله وينا پيل کړه.

ګرانو زده کوونکو! تاسو به خبر ياستئ چې کلنيو ازموينو ته مو ايله څو ورځې

پاتې دي، سر له سبانه درسونه بند دي، بلکې له نن ورځې يې بند وګڼئ خو اداره

هيله لري، چې غير حاضري به نه کوئ، استادان به هم راځي ستاسو مشکلات او

ستونزې به هواروي، هڅه وکړئ چې وخت بېځايه تېر نه کړئ، هوښياران وايي

چي (وخت لکه سره زر دی) ستاسو د بریالیتوب په هیله مو په خدای سپارم، هو

رښتيا د ازموينو د مهال وېش پاڼه د ادارې پر دېوال لګېدلې ده کتې يې شئ.

د استاد خبرو ورو، ورو زړه راتنګوه خو ښه وه خبرې يې په لنډو غوڅې کړې،

د استاد له وتو سره سم د رخصتۍ زنګ وټنګېده د ليسې په انګړ کې شاګردان

ډله، ډله د مهال وېش خواته روان وو او ځينو خو د مهال وېش کتل مناسب نه ګڼل

ويل يې بيا به شي، په دومره خوښۍ سره له دروازې وتل لکه له بنده چې وځي،

خو زما د قد مو سر او تال مات و، ځکه چې له دولسمه وروسته د څانګې ليدل

راته یقیني نه ښکارېدل ځانګه هم ماته ماته له زړینې سره روانه وه.

د کور په خوا رهي شوم پښې مې پر مځکه وې خو فکرونه مې د شک او یقین په کش مکش و، کله به مې ویل چې له امتحانونو وروسته به مې بیا نظرونه د ځانګې په وربښمین اوربل ونه زانګي بیا به مې ځان ته ډاډ ورکاوه، کېدای شي چې هغه د پوهنتون لپاره له کلي راشي او سره یو ځای په یوه ځانګه کې داخله واخلو ټوله ورځ او شپه مې د ښکلې ماضي او شکمن مستقبل په سوچو کې تېره کړل،سبا چې ښوونځي ته لاړم څه شاګردان راغلي و او څه په راتلو کې و، ځانګه هم راغله، د فزیک ښوونکی راننوت او له شاګردانو یې د هغوی د درسي ستونزو په اړه پوښتنه وکړه، ډېرو شاګردانو ویل لومړی تمرینونه اسان او وروستي ګران دي.

له پایه به د پیل په لور حرکت وکړو، خو ځانګې د ټولو مخالفت وکړ ویل یې له پیله به د ستونزو هوارول ښه وي، زه که په الف پوهه نه شم د "ب" ګردان به راته بې ګټې وي، خو بله خوا بغیر زما نه ټولو د ځانګې مخالفت وکړ. استاد یوه شېبه غلی شو بیا یې د ټولګي د پرانستې دروازې له لارې د لیسې په منځ کې شنه چمن ته وکتل بیا یې شاګردانو ته مخ کړ او ورته وې ویل ستونزه به حل شي د غزن له کورنیو کارونو راته اندازه لګېدلې چې په فزیک کې هم تکړه دی، که څه

مشکلات نه لري نو بیا دې غزن او ځانګه خپلې چوکۍ پورته کړي او د چمن په منځ کې د توت سیوري ته دې د ځانګې پوښتنو ته ځواب ورکړي او که کومه ستونزه رامنځ ته شوه، زه همدلته یم.

ماچي د استاد خبره واورېده پر دې خبره مې هیڅ فکر ونه کړ چې زه په وروستیو تمرینونو کې ستونزې لرم او که نه، ودرېدم چوکۍ ته مې لاس کړ او استاد ته مې و ویل زه تیار یم. استاد ځانګې ته هم و ویل چې خپله چوکۍ اوچته کړي او له ما سره چمن ته ووځي زه تر دروازې تللی وم چې شاته مې وکتل ځانګې هم خپله چوکۍ راخسته، زرینې ته مې هم پام ور واوښت په مانا خیزو موسکو سترګو یې زموږ پر خوا راکتل، ما او ځانګې د چمن د اونې سیوري ته مخامخ چوکۍ واچولې، هغې په رېږدېدلو ګوتو د فزیک د کتاب پاڼې اړولې خو هېڅ پوښتنه یې نه کوله، زما سترګې هم ښکته وې او د بڼو لاندې مې د هغې د مضطرب پېغلتوب ننداره کوله.

ما سترګې پورته کړې خو هغې لا لاندې کتل، بالاخره یې منورې تورې سترګې راپورته کړې سترګې مو سره وجنګېدې، بل راز کیفیت و، د لومړي ځل لپاره مې حواس له داسې تجربې سره مخ و، په تېره بانه یې لکه په شاتو لړلي غشي زما په زړه راخښېدل ځان راته لکه د افلاطون فلسفه له دې مادي نړۍ نه ماورا د

ازل په لاهوتي سیمه کې ښکارېده چې دوه سترګې په کې لکه روښانه توري ځلېدل وخت هم خپله مانا بېللې وه، داسې راته ښکارېدې لکه چې دا سترګې ما لیدلي دي هغه زمان چې کاینات نه و.

خدایزده تر کومه به مو سترګې جنګولې وي خو د ځانګې بانه ښکته شول زه هم څو شېبې غلی وم، زړه مې وغوښتل چې څه و وایم خو الفاظو ترتیب نه مونده خو زړه مې ټینګ کړ او ورو غوندې مې ورته و ویل:

ځانګې باور لرې چې درسره مینه لرم؟ د هغې شونډې لکه د ګلورینې ځانګې په رپېد و شوې ما احساس کاوه چې ساه یې لنډه، لنډه کېده، څو ځله یې ځان ځواب ته جوړ کړ خو جرآت یې ملګرتیا ونه کړه کټ مټ هاغسې لکه وزر غوځې کوتره چې له برجه د پرواز اراده وکړي، ټيټه پورته شي خو پر ځای ناسته پاتې شي، بالاخره په ډېره ستونزه یې دا جمله له خپلو ګلابي شونډو رابېله کړه:

)با، با، باور نه ایمان لرم.(

په دغه وخت کې یوې ابدي نېکبختۍ زما روح ته خوله ورکړه او یو نه بیانېدونکی سرور یې زما په وجود کې له وېښتو نه تر پښو خپور کړ.

د چمن د غاړې ګلان په نرۍ هوا کې داسې رپېدل لکه زه او ځانګه، د اونې د پاڼو جنګېدو نرۍ نغمه جوړوله لکه زما په خوشبختۍ چې لاسونه پړ کوي. له

ځانګې نه مې پوښتنه وکړه چې ولې دې له سندرو لاس واخیست؟ په ټيټو سترګو موسکۍ شوه ویل غزنه، وړاندې خو په ما الفاظ سندره کول، ستا مینې زه ټوله سندره، سندره کړم اوس خو کله، کله زه د خپلو سختو هډوکو او مادي بدن احساس هم نه کوم، بس لکه ستا د مینې له اهنګه چې جوړه یم، ما پخپلو سترګو واوره زه ټوله سندره، سندره یم.

ځانګې ته له اوله سندره وې د ستر شاعر سندره ستا سترګې لکه غېږې مریې الفاظ له ازله زما د زړه په ګنبد کې موزونې غزونې کوي.

زما له داسې خبرو سره به هغه د حیا په اوو پردو کې پټه شوه، د پښتنو مینه چې له سترګو الفاظو ته رسي همداسې کیفیت راځي، موږ خبرې هم کولې او د فزیک د کتاب پاڼې مو هم اړولې، په دې کار سره زموږ هڅه دا وه چې څوک شک ونه کړي هغه مهال چې د ګلانو سیوري راګرځېدل موږ له ښوونځي راووتو او بېلتون په بېلو لارو د کورونو په خوا ولېږلو، زه په دې ورځ له ډېرې خوشالۍ نه په کایناتو کې نه ځاېدم نغمه، نغمه وم، لارې راته د رباب تارونه ښکارېدل، هر قدم یو مضراب و چې زما روح ته یې پرواز ورکاوه.

کور ته ورسېدم کتابونه مې يوې خواته و وېشتل بېرته و وتم او ځان مې د زمرک دوی حجرې ته ورساوه، هغه هم راغلی و کتاب يې لوسته، کتاب مې وربند کړ ويل يې دا پر تا د چا وشوه، کله مې لوست ته هڅوې او کله مې کتاب بندوې د دې پر ځای چې د پوښتنې ځواب يې ورکړم اتڼ مې پيل کړ، هغه راته خندل او ما اتڼ کاوه او څومره به چې زما په اتڼ کې جوش راته هومره د هغه خندا له واکه وته، تردې چې له خندا نه چپه پروت و او خپل تشې يې نيولې و، آخر له خندا نه ړنگ بنگ راپاڅېد او زه

يې ونيولم ما ځان نه ورکاوه، خو چې راته يې و ويل له خندا به مې مړ کړې پر ځای ودرېدم.

ويل يې ته خوبه که چا بيخي مجبور نه کړې په ډله کې دې هم اتڼ نه کاوه دا نن کومه هوا را الوتې، ورته مې و ويل اشنا ولې به اتڼ نه کوم نن خو ټول کاينات لکه د بنګو پېمانه اتڼ کوي. په خندا يې راته و ويل بنګو ته دې لکه چې لاس واچو ځواب مې ورکړ چې اشنا بنګ مې نه دي سکلي بلکې د تخيل په سيمه مې

په جريبونو، بلکې په خرورنو بنګ ټوکېږي راته يې په استفهاميه انداز و ويل نو بيا؟

نو بيا دا چې در مې درخانۍ شوه، هغه خوشاله شو ويل ښه ده غزنه چې ستا د زړه درز کوشير وموند، خو ته هم اوس له ادم خانه کم نه يې خدايزده له کومې ځانګې نه دې شهباز جوړ کړی ؤ، ځه چې ځو ښار ته د دې خوښۍ په تحفه کې به درته رباب واخلم، رښتيا هم بازار ته لاړو او رباب يې راته واخيست او بېرته د زمرک دوی حجرې ته راغلو راته يې و ويل زړګيه ما خو درسره کړې ژمنه پوره کړه، رباب دې زده کړ اوس ته ماته وايه چې ستا درخانۍ څوک وه؟

-سمه ده اول به درته يوه نغمه وغږوم بيا به درته درخانۍ وښايم، هغه راسره ومنله او ما هم رباب په غېږ کې ونيو، غوږې مې ورتاو کړل او چې سر يې ونيو نو دا سندره مې په نغمه کې را واړوله:

داګېر چاپېر په غرونو راغله بارانونو ياره

ږلی وريږينه

مه ځه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

په نغمه کې دومره ګرم راغلم چې ځان او جهان مې هېر و .

یو وخت مې زمرک لاس ونیو او راته وې ویل ظالمه لږ خو ځان ته پام وکړه له جامو دې خولې څاڅي او د رباب دې هم کار وکړ که پرې ایښی مې وای نو یا خو دې د رباب تارونه شلول او یا د خپل زړه رګونه. رښتیا دا سندره خو به څانګې هم ډېره زمزمه کوله زړه خو دې هلته ځاله نه ده جوړه کړې!؟

ورته مې وویل اشنا تا د خپلې پوښتنې ځواب خپله ومونده، هم څانګه زما درخانۍ ده.

واه غزنه! څه غرنی ګلاب دې انتخاب دی په هر تول پوره ده، هسې د فزیک استاد ته خو به دې هم دعا کړې وي. ومې پوښته چې هغه څنګه؟ راته یې وخندل ویل نن سحر یې څومره ښه موقعه درکړه، ما هم ورسره ومنله او د فزیک ښوونکي ته مې د دنیا او آخرت خوښي وغوښته.

زمرک راته و ویل: زه به د کتاب په کرښو کې ډوب شم اوس ستا او ستا د رباب خوښه آرام کوئ، او که د ماښام ډوډۍ ته ایسارېږې ناوخته و بخښنه مې ترې وغوښته او خپل کور ته لاړم.

بیا نو چې کله لیسې ته لاړم، کله به مې د څانګې سره په خوله خبرې کولې او کله په سترګو، خو د ازموینو لپاره مو تیاري هم کوله.

يوه ورځ يې راته و ويل: غزنه! ايله څو ورځې پاتې دي زه خو به هر کال د اوړي په رخصتيو کې وطن ته تلم خو دا ځل مې زړه درزيږي هسي نه چې پلار مې د بيرته راتلو مخالفت وکړي.

ما ورته و ويل: مه ډاريږه! پلار به دې ولې مخالفت کوي ته خو دلته هم د خپل ورور سره وسيږې.

هغې يو سوړ اسويلی وکړ او وې ويل، دا خبره نه ده د ليسې په دوره کې هم د کلي خلکو زما د پلار په هکله پسپسک کاوه چې پيغله لور يې مکتب وايي! په کلي کې خو بي بي شي غټ ځادر په سر کړي خدای خبر چې پيښور کې څنګه ژوند تيروي؟ زموږ خلک بل راز دي هغوی وايي چې هلک هم پاکولتيي شي نو له اسلامه لاس وينځي او د نجونو لپاره خو د پوهنتون تصور هم نه شي کولای اخر پلار غريب به مې تر کومه په غوږونو کې مالوچ ګرځوي، غزنه زه خو ډيره پريشانه يم خدايزدده څه به کيږي؟

د ځانګې خبرو خفه کړم، سترګې مي لمدې شوې له ځانه سره مې و ويل اخر تر کومه به موږ داسې يو، کله به زموږ د غرونو په جنګ ځپلو کنډرو کې د دړګيو پر ځای د علم څراغونه روښانه شي، خو بيا مې خپل ځان په کابو کې راوست او ځانګې ته مې داسې ډاډ ورکول پيل کړل:

ځانګې مه خفه کېږه، داسې به نه کېږي ستا پلار د ناوړه رواياتو خلاف بغاوت کړی دی، چې ستا د ښوونې روزنې دومره غم يې وخوړ خامخا به دې پوهنتون ته هم راپرېږدي. خو دا راته و وايه چې پوهنځی به کوم انتخابوې؟ ته و وايه ته به کوم پوهنځی انتخباوې؟ ما ورته و ويل زه خو ستا مينې د سندرو، خبرو او رباب سره اشنا کړم ادبيات به و وايم.

-که د زړه خبره درته وکړم زما هم ادبيات خوښ دي د ادبياتو د ښوونکي دا خبره مې په زړه لګېدلې چې (ادب د ژوند تفسير او د هغې د بدلون لپاره وسله او استدلال دی) زما همدغه هڅه ده چې ژبه او استدلال زده کړم چې په ټولنه کې کره او کوټه خبرې او روايتونه بېل شي نو بيا به بدلون هم امکان پيدا کړي ګنې ګمان مې نه شي چې زموږ د پرمختګ دا وړی شړی شي.

خو رښتيا دا راته و وايه چې رباب دې د څه لپاره زده کړ؟.

په موسکا مې ورته و ويل په رباب کې مې تا پسې وير کاوه دا لنډۍ دې نه ده ورېدلې:

رباب زما په غېږ کې راکړه

زه مې د خپلې ځوانۍ وير په کې کومه

-غزنه اوس هم وير کوې؟

-نه اوس خوشاله يم.

-نو بيا ولې راته د وير لنډۍ وايې؟

-ښه غوږ شه بله درته وايم:

خدای دې زما د غيږ رباب کړه

چې اننګي دې لکه غوږ.ي تاوومه

لنډۍ مې و ويله خو سملاسي پرې پښېمانه شوم هېڅ نه شو کېدی اوبه له ورخه تېرې وې، څانګه له حيا نه لکه منه سره شوې وه ، اوږده بانه يې ښکته کړل او غلې شوه.

څو شېبې مانه هم د خبرو چل هېر شو خو بيا مي د لنډۍ د اغېزې د پټولو په نيت ورته و ويل: رښتيا له ازموينو وروسته به په لېسه کې د کانکوور کورسونه پيليږي، ته ورته ايساربږ.ې او که وطن ته به ځې؟.

خبرې يې پيل کړې خو په لهجه کې يې د لنډۍ نه د را پيدا شوې حيا رنګ محسوسېده. ويل يې نه ورور مې د ازموينو نېټه پلار ته ليږ.لې ده راځي به زه نه شم ايسارېدې. البته کتابونه او نوټونه به له ځانه سره يوسم که پلار مې د لوړو

زده کړو لپاره قانع کړای شو تیاري به هم وکړم او کانکور ته به هم ځان راورسوم امتحانونه راغله او تېر شول د خدای فضل و، زه څانګه او زمرک په ښو نمرو بریالي شو.

د نتایجو په ورځ مدیر صاحب ټول زده کوونکي په کتاب ودرول او وې ویل: (د دولسم ټولګي د زده کووکو لپاره مېلمستیا ترتیبوو، د لېسې ټولو شاګردانو ته بلنه ورکو، د بري لیکونو ورکړه او یوه سټېج ډرامګۍ د غونډې برخې دي. خو چای شربت او ځیني نور څه به هم وي، هیله من یم سبا به راتلل نه هېروئ. والسلام(

د مدیر صاحب په بلنه سبا ډېر شمېر شاګردان لیسې ته راغلي وو، بلکې د څو تنو ناکامانو او هغو شاګردانو سربېره، چې د سخت رقابت په پایله کې یې خپله نمره بایللې وه ټول راغلي و.

لومړی شاګردانو یوه ډرامګۍ سټیج کړه چې پر افغانستان د جنګ د ناوړه اغېزو ځغلنده ا نځور ګري یې کوله، بیا مدیر صاحب سټیج ته راغی، د لیسې پر کلنیو هڅو او کارونو یې رڼا واچوله بریالیو زده کوونکو ته یې بري لیکونه ورکړل او نور یې لیک او لوست ته وهڅول، بیا تفریح ته ورته فضا جوړه شوه د سټیج مخې ته هیڅوک نه و ملازمینو چای، شربت و وېشه وروسته اناونسر د سټیج شاته څرګند شو او د لاډسپیکر د مایک په ټنګولو یې د شاګردانو پام د ځان پر لور کړ.

وې ویل تاسو ټولو ته معلومه ده چې په داسې موقعو زمرک د خپل ځان سره رباب راوړي، داسې ښکاري چې نن به په وروستي ځل د هغه نغمې زموږ د لیسې له انګړه پورته شي ځکه چې هغه فارغ شو پوهنتون ته به ځي. په هر حال زموږ له ګوتو ووت، زه بلنه ورکوم هیله ده. چې په ارام ډول او د زړه په غوږونو به یې واورئ.(

په ستیج دری غوړېدلې وه، اناونسر میک ورښکته کړ زمرک هم ورغی، رباب ته یې ګوته واچوله، داسې رباب یې وغږوه چې پخوا یې په لیسه کې نه و غږولی او ولې به یې نه غږوه په لیسه کې یې وروستی رباب و ټول استادان او زده کوونکي داسې غلي او حیران و لکه بتان، هغه بتان لکه چې یوه زمانه یې د دې رباب نغمو ته انتظار کړی وي.

اونو، بوټو او ګلانو ورسره لکه ماهر نڅاګر په منظم سر او تال رقص کاوه،وڅو په زړ پورې نغمې یې وغږولې او بیا یې رباب غږول بس کړل، ما یک ته یې خوله ورنزدې کړه او ویې ویل، درنو حاضرینو زما رباب خو مو ډېر اورېدلی، زما یوه ملګري اوس اوس رباب زده کړی، هغه به په دې وروستۍ غونډه کې د لومړي ځل لپاره رباب وغږوي. غزن ته بلنه ورکوم چې سټېج ته راشي زما د نوم په اورېدو د زده کوونکو تر منځ کونګوسې پیل شوې، یو تر بله یې ویل

غزن! غزن!؟ غزن او رباب؟ زمرک بیا بلنه راکړه جرات راته ګران و. خو د زمرک او نورو ټینګار اړ کړم چې یوه نغمه وغږوم.

هماغه نغمه:

دا ګېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه یاره

ړلی وریږینه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

چې له ستیجه راکوزیدم نغمه مې په ذهن کې کړنګېده او خورو وروحواسو مې ورسره د شاګردانو د لاسونو پړکا یو ځای کوله. له کومې خوا مې د زرینې آواز هم اورېده. چې ویې ویل: "ته خو په ساده کې تیله دار وختې" خو زما په هواره ځمکه پیښې ښوېدې بارانونه نه و راغلي خو چې د ځانګې ځنګ ته ورسېدم ښو پورې یې دوه سپینې ځلېدونکې اوښکې نښتې وې، تر ناوخته په لېسه کې وو. ځانګې او زرینې راسره مخه ښه وکړه زما سترګې هم د ځانګې په شان لمدې شوې.

په تلو، تلو کې ځانګه لکه د ګلو لښته کږه شوه په سرو سترګو یې راوکتل، زما د نظر غېر مریي لاسوو یې ډېره لمنه ونیوه، خو د بېلتون لاسونه ډېر زورور و، د

زېړ لمر په وړانګو کې هغه یو زرینه مجسمه ښکارېده، زما نظرونو یې تر هغې پېښو ته ځان غورزوه چې پناه شوه.

زما څانګه د بېلتون سېلۍ یوړه، زما ښکلې څانګه زما ګلورینه څانګه، او زه! زه لکه خزان وهلې ونه پاتې شوم، د خوږو نغمو مرغۍ والوتې یوازې سپېرو سیلیو زما په وجود کې ویرونکی ساز غږاوه. زما سترګو څانګه بېللې وه، ټول کاینات راته نااميده جوارګر ښکارېدل، لکه چې قمار یې وهلی وي، لکه چې ښایست یې بېللی وي، لکه خپل ټول رنګ و نور یې چې له لاسه ورکړی وي، بېخي بل راز شوی وم د ژوندي لاش کلیمه راته د ډرامو او ناولونو یوه مړه اصطلاح ښکارېده، خو د څانګې له تلو وروسته وپوهېدم، چې ژوندی لاش هم وي.

د کانکور کورسونه هم پیل شول زه او زمرک هم ورتلو خو زما ذهن به لږ وخت په ټولګي کې او ډېر وخت بل ځای و. هغه ځای چې لامې د سر په سترګو نه و لیدلی، د څانګې په کلي کې به وم هغې ماته ایله همدومره ویلي و چې د سپین غره په لمنو کې وسېږي.

ما به په خیال کې څانګه جوړوله، غره ته به ځي، په نرۍ ملا به درانه منګي په سر وي شوخې غرنۍ نجونې به یې چېړي تنګوي به یې خو چې هغه به خاندي او که خفه به وي څانګه پوهېده چې غرونه مې خوښ دي، هغه به زما تصور

چېرته، چېرته ګرځوي د بزرګې څوکې سرته به مې خېژوي، ابشارونه به راباندې اوري، د نښترو په څانګو کې به راسره زانګي او د چينې اوبه به راباندې شيندي.

د کانکور کورس هم په ختمېدو شو وروستۍ ورځ وه له زرينې نه مې پوښتنه وکړه: ځانګه نه ده راغلې له احواله يې خبره يې؟.

هغه خوشاله نه ښکارېده، زما له پوښتنې سره يې په څېره کې نور خپګان هم خپور شو، هغه پخوانۍ شوخي يې نه وه سر يې ټيټ کړ ويې ويل غزنه د ورور کور ته يې ورغلې وم، ځانګه نه وه راغلې او د ورور په خبرو کې يې هم د هغې د راتلو د اميد توري نه وو، داسې نه ښکاري چې د ځانګې کورنۍ به هغه لوړو زده کړو ته پرېږدي.

د زرينې خبرو په چرتونو کې لاهو کړم هوډ مې وکړ چې ځانګې ته د زرينې له خوا يو ليک وليکم او موقعه يې هم وه، د ګرمۍ موسم و، بهر باران په ورېدو و، ټول شاګردان يې د ننداري لپاره برنډې ته وتلي و، ما ليک د زرينې له خوا پيل کړ دا دوه رنګي زما فطرت نه، بلکې مجبوريت و.

کليوالې جينۍ ته د هلک له خوا ليک ليکل، داسې جرم و چې د ځانګې د مرګ سبب هم ګرځېدی شو نو ځکه مې د زرينې د نوم په تکيه دا کار کاوه، بيا هم ځان

راته ښه نه ښکارېده خو له ځان سره مې و ویل زه خو دا کار په پټه نه کوم زرینه به هم خبروم ترې، لیک خو به هم هغه د ښانګې ورور ته سپاري، د لیک بل جواز مې دا ګاڼه چې د ښانګې پلار ته به هم څو خبرې ولیکم ګوندې ښانګه لوړو زده کړو ته پرېږدي.

یوه به مې جمله لیکله یو ځل به په فکرونو کې ډوبېدم لیک به مې نیم ته رسولی و چې باران زور واخیست زمرک له کړکۍ نه اواز راکړ وه غزنه دباندي راوځه ډېر ښکلی باران دی او باد خو ترې لکه د استاد مطرب پستې نغمې راوباسي.

ما ورته وویل اشنا بس ته ولاړ اوسه زما په ځای هم نغمې واوره زه نه شم دروتی.

ځواب یې راکړ راوځه ګنې زه درپسې درځم، پوه شوم چې نه یې مني برنډې ته ورووتم رښتیا هم ښه شېبه وه، ونې بوټې یې په سندرو راوستي وو خو زما زړه له خپل نیمګړي لیک سره و څو شېبې ولاړ اوم ، بیا مې د زمرک زنې ته لاس وروړ او ورته مې و ویل ته له بارانه خوند اخله یوه ضروري لیکنه مې نیمګړې پاتې ده. بس چې پوره شي بېرته راوځم، ښه و راسره یې ومنله د ټولګې په دروازه چې ورننوتم د سترګو په رپ کې مې حواس بدل شو د ښانګې د راتلو ورځ را په یاد شوه.

د ټولګي د شاګردانو شور او شوخي مې پر زړه راوورېده دا ځکه چې د ټولګي چت ځو ځایه په څڅېدو و، خونه ځانګه لکه لمده کوتره د لومړي ځل لپاره زموږ ټولګي ته راغلې وه او نه شوخې نجونې چترۍ په سر د کوټې ترچت لاندې ګرځېدې.

له ټولګي مې بېخې کرکه وشوه، که کتابونه او لیک مې نه وای خامخا به ترې بېرته وتلم خو چې چوکۍ ته ورسېدم لکه ټول چت چې راباندې پرېوتی وي هغه څه شوي و چې ما يې توقع هم نه لرله. په کتابونو مې کوټه څڅېدلې وه او نیمګړی لیک له منځه تللی و په رپاندو لاسونو مې کتابچې راواخیستې په مخامخ دېوال مې سترګې ولګېدې د ځانګې لیک هماغسې تازه و "ایمرجنسي" وپوهېدم چې په لیسه کې پاتې کېدل بې ګټې، بلکې ستونزمن دي، غریو نیولی وم، حواس مې پوره په کنټرول کې نه و، ټول بدن مې لکه پاڼه په رپېدو و او په هر قدم مې د پرېوتو ویره وه، ځانګه نه وه، خو سندرې يې زما په مغزو کې قیامت جوړ کړی و:

دا ګېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه یاره

ږلی وریږینه

مه ځه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

بالاخره د کانکور امتحان هم راورسېد ورمو کړ زه و زمرک ادبیاتو ته لاړو او زرینه رانه د طب په لور بېله شوه.

پووهنځي ته مې تلل پيل کړل، خو حالت مې له یوې ورځې نه بلې ته په خرابېدو و، ذهني تمرکز مې له لاسه ورکړی و، د استادانو درسونو ته مې پام او توجه نه شوه کولای، که استاد رانه سمدلاسه د خپل تشریح کړي درس پوښتنه کړې وای په ځواب کې به یې لکه بې حسه بت خاموش پاتې شوی وم، ایله یو تن استاد داسې و چې زما باغي پام به یې رام کاوه او هغه ځکه چې د مینې او ښکلا قدردان و ټول کاینات یې پر همدې محور ګرځول خو کله، کله به مې د هغه خبرو ته هم پام نه و، یوه ورځ زمرک د پوهنتون کانتین ته بوتلم او راته یې و ویل د ښانګې بېلتون لکه کمان په ملا کوږ کړې، هېرولی یې نه شې؟.

په حېرت سره مې ورته و ویل: ښانګه هېرول، ایله خو یې د یادولو وخت راغی، ایله خو وپوهېدم چې ښانګه څنګه وه او څوک وه؟.

زمرک راته و ویل محصل د ادب یې او ګرځوې د فلسفلې کتابونه ځکه خو دې دا حال دی آیا ښانګه وروستۍ جینۍ وه نورې کمې دي، (و وایه چې څومره مشتري درته پیدا کړم.(

مننه! خو څنې ښایستونه له حساب کتاب نه بهر وي. لومړی هم وي او وروستي

هم زما لېاره څانګه همداسې ده بلکه دا چې هغې د پوهنتون ارمان درلود، داسې که هر غزن خپله څانګه پرېږدي د بې وسۍ دا ګراف به خورا لوړ لاړ شي.

عجیبه ده زموږ خلک د زوی د زده کړو لپاره د پلار نیکه هډوکي پلوري، مځکې خرڅوي خو د لور تعلیم شرم ګڼي او ځیني خو مې داسې هم لیدلي چې د زده کړې لومړی ګام د کفر په لور ګڼي زه بیخي حېران یم دا خلک به کله له تعلیم سره اشنا کیږي او د حافظې پر تخته به کله دا جمله لیکي چې ښځه هم انسان دی، خو زمرکه زما دا استدلال عام دی په خاص ډول هغه زما معشوقه ده، مین یم پرې هجران یې اور دی سیځي مې ایره کوي مې او بیا زه خو مجبور یم د خپل تقدیر او فطرت په لاسونو کې ګیر یم، د خوشال خان بابا دا شعر سمه خبره لري:

زه خو شرابي یم شېخه څه راسره جنګ کړې

برخې ازلي دي کاشکې ما د ځان په رنګ کړې

له دې وروسته زمرک هېڅ ونه ویل، څو شېبې غلی و، بیا یې ساعت ته وکتل ویل یې ټولګي ته د تلو وخت دی وربه شو ما هم ورسره خوښه کړه کانتین والا ته مو پیسې ورکړې او د ټولګي په لور مو مخه کړه.

سبا چې زمرک ولیدم بیا یې کانتین ته بوتلم ویل یې څه مې درته راوړي ومې

پوښته چې څه دي؟ ویل یې که درته یاد وي ما په سوات کې درته د چا نوم اخیستی و، نومونه خو ډېر و خو یو په کې د یاد ساتلو وړ نوم و، مالا غور کاوه چې راته یې وویل: بس دی په حافظه زور اچول درته ښه نه دي دا یې وویل: او له یوې کاغذي خلطې یې د خوشال خان خټک دیوان راوویست، ښایي تا دا کتاب لوستی وي خو زه یې درته ډالۍ کوم ویې لوله ساعت به دې ورسره تېر شي. زه هم په دې ډالۍ خوښ شوم، کتاب مې ترې واخیست او د کانتین نه و وتو.

بله ورځ زمرک په یوه خالي ساعت کې راته و ویل څنګه و خوشال بابا؟.

زه لږ غلی شوم ورته مې و ویل: ځانګې، ځانګې و، د هغه باز او شاهین پر سپین غره وزرې راکاږي د ځانګې پر وطن، په ځلانده توره کې یې هم د ځانګې ځېره ښکاري، څه به درته وایم د خوشال دیوان دزړه د مینې لپاره غوړ لرګی دی لامې پسې اور تازه کوي خو د ټولو نه ښه خبره چې خوشال بابا کړې ده هغه دا چې:

هر چي خوږ د ښکلي مخ په مینه نه وي

د جهان په مخ اوده راغی اوده لاړ

زمرک وخندل ویل یې په خوب کې هم سړی د ښکلي مخ په مینه خوږېدی شي(په تورو، تورو شپو کې زه رنګین خوبونه وینمه) ته مې نه ګورې چې په لیلیه کې

سحر له خوبه راپاڅم سترګې مې لمدې وې همدغه اوښکې وې. دا د مینې یو مکتب دی چې سر لاري یې د سلطان محود لټان دي.

هغه دا خبره وکړه خو چې ماته یې پام شو په بله دنیا کې ورته ښکاره شوم راغی تر څنګه مې کېناست زما لاس یې په خپل لاس کې ونیو ویل یې ولې زما په کومه خبره خفه شوې؟ ما ورته وویل تا د اوښکو یادونه وکړه د معشوقې بېلتون هم عجیبه وي د اوږده انقلاب غمیزو ته لکه غر ولاړم وم خو بېګاه مې اوښکې وڅڅېدې په څانګې پسې، خو خفه پرې نه یم اوښکې زما د مادي وجود برخه ده، څومره یې چې له لاسه ورکوم هومره مې ورسره روح پیاوړی کېږي.

زمرک راته و ویل زموږ نړۍ مادي ده، دلته به د مادي وجود هم قدر کوې زما طبیعت بحث ته نه و برابر، نو ځکه مې ورته و ویل ستا خبره سمه ده، خو هغه په موسکا کې راته و ویل، لکه چې دې خبرې مې فلسفیانه رنګ درلود، ځکه دې خوښه کړه. یوازې همدومره مې ورته وویل چې کېدی شي، دواړه موسکي شو او لیلیې ته لاړو.

لیلیې ته به زه او زمرک ډېر ځله یو ځای تلو. یوه ورځ یې راته و ویل غزنه ډېر بدل شوې، دومره بدل شوې چې اوس دې زه هم نه شم بدلولی، خو یو بدلون درکې رانغې او هغه د بدخشان د تصویر سره مینه ده، په لېسه کې دې هم پر کتاب لګولی و او اوس په پوهنتون کې دې هم په کتاب لګولی دی، ومې پوښته چې ګنې دا ښه نه دی ویل یې ښه دی، خو ډېره به ښه وای که د کومې پېښتنې سیمې انځور دې پر کتاب لګولی وای.

ما ورته و ویل چې: ما د افغانستان ډېري سیمي لیدلي، بدخشان لا پاتې دی بس په انځورونو یې مینه ماتوم، ته خو تعلیم یافته یې سترګور یې داسې خبرې دې د وینا راښکون کموي. که افغانستان باغ بولې، ګلان به یې خامخا اقوام وي، بله دا چې د باغ ښادي هم یوه وي او غم یې هم، په سپرلي کې وغوړیږي او په خزان کې مړاوي شي، یو سرحد ترې تاو وي او له یوې ویالې اوبه سکي که د هر ګل رنګ

بوی بدل دی، نو دغه بدلون او تغيير هم د نورو ګلانو وجود ورکړی، که يوازې په صحرا کې وې له چا سره به يې ځان پرتله کاوه ځنګه به يې د ښېغلې په اوربل زنګل او ځنګه به شملې ته خاته، زمرکه په يو ګل نه پسرلی کيږي.

ځکه خوشال بابا وايي:

د سحر باده ګزر په چمن بيا کړه

په چمن کې رنګا رنګ ګلونه واکړه

زمرکه ستا نشنلزم غېر فطري دی او چې غير فطري دی د ګټې پر ځای به تاوان ولري.

زمرک موسکی شو، ويې ويل: زما نشنلزم غېر فطري صحيح، فطري خو ته هم منې؟ ما ورته و ويل: د قام مينه په لاشعور کې ده نسل په نسل راځي، د قام هومره لرغونتوب لري که په "وحي" پرېکړه کوي. محمد"ص" وياړي چې قريش دی او که په عقل يې فيصله کوي افلاطون وياړي چې يونانی دی زه هم مسلمان انسان يم، همداسې يم که پښتون خوښوم له بله قامه به نفرت ولې کوم. بس همدومره قام خوښوم چې بدخشان مې خوښ دی له ننګرهار سره عشق لرم.

زمرک پوښتنه وکړه او که يو قام پر بل تېری وکړي ظالم قام بايد ختم نشي؟ نه

زمرکه په قام کې ځوانان، سپین ږیري، ماشومان، ښځې، بلکې په رحمونو کې ویده ماشومان هم راځي. د ټولو تېری کول د فطرت قانون نه دی، که بېځایه تېری کوي هغه به د یو مقصد لپاره راغونډ شوي اشخاص وي، هغوی سره جګړه په کار ده د یوه هېواد د دننه د قامونو جنګ یو فطري او رېښتونی عمل نه، بلکې د سیاسي جادوګرو سیاسي کوډې دي زمرک راته و ویل ته خو بدلون نه منې، خو ما دې دا استدلال د زړه له تله ومانه.

زمرکه زه انسان یم کاڼی نه یم هره شېبه بدلېږم د کایناتو بدلون منم، خو د خیر بدلون نه منم، ځکه چې خیر مینه ده ا و مینه زما ځانګه ده.

ورځې تېرېدې خو خپله معشوقه مې لکه ځانګې، ځانګې ارغوان د زړه له درزه لاپسې په غځېدو او خورېدو وه. د رباب په تارونو او د فلسفې په کرښو کې مې ځان ورکول خپله مشغولا جوړوله، خو ځای یې نه راکاوه بیخي هغسې لکه چې سیندونه مړه جسدونه له تله سرته ولي. له یوې ورځې نه مې بلې ته ذهني فشار او د غړو سستوالی په ډېرېدو شو، خوب او خوراک مې بېخي کم شو. بس همدې غم خوړم چې د زړه مېوه داره ځانګه مې د بېلتون سیلۍ یوړه، په دماغو مې څه چل کېده، د بدن په بېلا بېلو برخو کې مې دردونه پیدا شول، ساه مې بنده، بنده کېده،

بالاخره د کتېـ یې کړم، خو له خیاله مې نه وته د خاطر دا مصرعه به ډېره

رایادېده چې (زما د واړه عمر کار دې وکړ) خبره ډاکټرانو، معایناتو، عکسونو،

علاجونو او دواګانو ته ورسېده، بس هغه خبره وه چې:

هلک مین شو رنګ یې زېړ شو

مورې یې زیړي بابا ته وړي چې روغ به شینه

یوه ورځ زمرک سره هغه ډاکټر ته لاړم چې له پېله مو غوره کړی و. څه نا څه

مې ورته حالت څرګند شوی و، معاینه یې کړم، زړې نسخې یې په غور وکتې،

نوي درمل یې راته ولیکل ماته یې مخ کړ او راته یې و ویل په ذهن دې ډېر بوج

دې ویې غورزوه ډېر فکر مه کوه.

زه ورته موسکی شوم نور مې ورته هېڅ ونه ویل، له ځان سره مې ویل! څنګه له

سوچونو فکرونو ځان وژغورم د دې نیلي واګې اوس زما له ګوتو وتې دي ګورو

به چې چېرته ترې پرېوځم.

ډاکتر زمرک ته ورمخ کړ او ویې پوښته ته د غزن څه یې؟

-ډاکټر صاحب له دېرو کلونو راهیسې مې نږدې ملګری دی. ډاکټر سر وخوزوه

په لاسونو یې خپلې عینکې سمې کړې او له زمرکه یې دویمه پوښتنه وکړه (د

غزن شوقونه څه دي؟) هغه ورته و ویل ډاکټر صاحب اوس خو یې همدغه یو شوق دی سوچونه کول، ډاکټر وخندل او وې ویل له دې شوقه وړاندې یې د څه شوق درلود؟.

-ډاکټر صاحب وړاندې له دې یې کتاب، رباب او غرونو سره شوق و او یو بل زورور شوق یې هم درلود. ډاکټر و ویل: زه وپوهېدم، د کورنۍ له غړو سره یې خبرې وکړه ته یې نژدې ملګری یې ښه به همدا وي چې د رباب او کتاب سره دوه په دوه د کومې غرنۍ سیمې سیل ته لاړ شئ ګوندې دا تجربه یې په روغتیا ګټوره اغېزه وکړي.

له کلینکه راووتو زمرک همدا ټینګار کاوه چي سیل ته به ځو زه او ته خو ډېر تللي یو خو دا ځل تلل ډېر اهمیت لري، ستا د درملو هومره اهمیت. ما ورته و ویل: هر څه بې ګټې دي ځانګه نه شته له هرې منظرې نه ساه وتلې ده. په کوم ځیز به مې له ځانګې لرې باسې چې په هر ځیز کې ځانګه وي، د روغتون تنګه کوته وي او که د بزرګې ځوکې لمنه، دواړه به راته یو راز وي، په دې خبره مې زمرک موسکی شو ویل یې بزرګه ځوکه بزرګه ځوکه ده، خامخا د چا د کلي هوا ګاني پرې لګي.

دې خبرې او شاعرانه استدلال بلا خوند راکړ، لاځوابه یې کړم پر شونډو مې

ډېرې ورځې پس تتټه موسکا خپره شوه.

زمرک چي زما پر شوډو موسکا ولیده په څېره کې یې د خوښۍ احساس وځلېد، پوه شو چې خبره مې ورسره ومنله، يو لاس يې زما پر ولي کېښود او بل يې هوا ته پورته کړ له خوښۍ نه يې چغه کړه دغسي دا ادا دې ښه وه، دا عادت دی د ادم خان نه و، زما د ملګري غزن غوندې پرېکړه دې وکړه، بیا سره بېل شو او کورونو ته لاړو. مشران او د کور غړي مې د ډاکټر له وینا نه خبر کړل، ټولو دا خبره خوښه کړه، د اړتیا وړ څیزونه مې د سفر په بکس کې واچول مازيګر تېر دروازه وټکېده، چې پټه ولګېده زمرک و، ور ووتم له ستړي مشي وروسته مې بلنه ورکړه چې په بېټک کې کېنو، بخښنه يې وغوښته ويل يې په کور کې مې خبره وکړه ځم تياری کوم سبا سحر به د ګاډۍ سره درته د کور مخې ته ولاړ يم. ما ورته و ويل زه خو به تیار یم، خو دا راته و وایه چي ځو به چېرته؟ هغه په خندا شو ويل يې د ځای انتخاب خو مو پخوا کړی و، د رباب له ترنګه خو څه جوړ نه شو، اوس به دربانډې د "میاعلي صاحب" د ځنځیرونو شرنګا اورم او یا به د سپین غره د بزرګې څوکې لمن نیسو ګوندې کرامت یې دربانډي کار وکړي، په دې خبره يې خندا راوسته او ورسره مې ومنله.

شپه تېره شوه، سحر شو رښتیا هم زمرک د ګاډۍ سره راغی او ننګرهار ته د تلو په نیت روان شو، زمرک راته و ویل په "تورخم" نه اوړو، چې د غرونو ننداره مو موخه ده ولې په تیراه لاړ نه شو لارې یې ستونزمنې دي، خو څه خیر دی کچرې شته ما ورته د ټوکې په انداز و ویل که کچرې نه وي نو بیا، ویې خندل ویل یې ما هم د ډېرو غرونو لوړې ژورې له پښو ویستي، غم مه کوه په شادۍ پر غره اړوم، د ګاډۍ د اسپې د موزونو قدمونو د ښکالو د سر او تال په خوند کې د موټرو اډې ته ورسېدو، سیټ مو ونیو څو شېبې پس موټر حرکت وکړ، لږ وخت پس فلاینګ کوچ موټر د خړ خیبر په کږ لېچونو کې روان و، زمرک مې د خیال لړۍ غوڅه کړه او راته یې و ویل: خیبر هم د ننګ غرونه لري، خو کاش چې د سوات په غرونو په څېر شنه وای، ما ورته و ویل ګرانه به وي، چې د سوات غرونه له خیبره غوره وګڼم، فطرت باید زموږ ټولې جذباتي، تخیلي، روغتیایي، روایتي او ان روحاني غوښتنې پوره کړي، خیبر په خپل ځای پوره اهمیت لري، د دې په تورو کاڼو کې چې د لرغونو فاتحینو د ښوېدلو نیلیو د نالونو کوم نقشونه پاتې دي د نړۍ مورخینو ته د هلال حیثیت لري، هغه هلال چې د ماضي د ماښامونو لاره ورته معلومه ده، خیبر د یو ستر قامي روایت امین دی او اوس خو په دې غرونو کې د ستر حمزه سندرې هم غزونې کوي، خو ته به وایې چې ما د

سوات او خیبر ښکلایزه پرتله کوله که داسې وي، نو زه د سوات ښایست هم له خیبره ډېر نه ګڼم، د کشمیر رنګي سوات شوخ شینوالی د جمال ترې ذوقونه تازه کوي، دلته هیبت، لوړتیا او ټینګوالی د جمال ترې ذوقونه اوبه کوي او روح د حېرت په وزرو د یو نامعلوم ښایست په لور په پرواز راولي، زمرک موسکی شو ویل یې سمه ده زه پوهېږم چې هسې په نوم د ادبیاتو محصل یې ګڼې ګړه وړه دې د فلسفیانو په شان دي.

-ما څه ویلي دي هغه څه مې چې زړه ته راځي، د مدلل بیان هڅه یې کوم نوره ستا خوښه، چې هر نوم راباندې ږدې ماته منظور دی. زمرک په خندا شو ویل که دغه راز څو مناظرې مو وکړې انشاءالله زما کار به هم وکړې چېرته د غره په سر به ناست یم لاسونه به لېونیانو غوندې اچوم او وایم به (من مست و تو دیوانه، ما راکه بردخانه) هسې به ځینو شاګردانو دري درس ته غوږ نه نیو، ګوره چې ما ورته غوږ نیولی و د ښوونکي دا خبره مې ځومره په ځای وکړه ما ورته په موسکا و ویل دا الزام خو دې ېبرته واخله چې چا دري ته غوږ نه نیوه، د ړومبۍ خبرې غوندې دي دویمه هم بنسټ نه لري کومه منظومه خبره چې تاوکړه هغه د مولانا جلال الدین بلخي ده. زمرک په کړس، کړس وخندل ویل یې خبره د مستۍ وه، جذباتي غوندې شوم بخښنه غواړم، خو ته هم له دې معما، معما خبرو نه تېر

شه، هغه اوزي وګوره ځنګه آوازونه کوي دا راته و وایه، چې د خیبر او پېښور د اوزو د آوازونو تر منځ څه توپیر دی.

په دې خبره ما هم غلي، غلي وخندل، دا ځواب به هم په فلسفه کې ګورو، د ډاروین په کتابونو کې به یې ګورو چې د غره او هوارې ځاروي په کومو برخو کې توپیر لري و ولې یې لري. ښه په دې نه پوهېږې خو که درته و وایم چې ښارۍ او غرنۍ جینۍ څه فرق لري نو تر سبا به هم ستا د ښکلا پېژندنې لیکچر خاتمه ونه مومي، په دې خبره زما د وجود نابلده خوشالي والوته، بیا ځانګه رایاده شوه. هغه هم د خپلې خبرې پر اغېز وپوهېد، غلی شو زه هم په فکرونو کې ډوب شوم په دې کې کلنډر غړ وکړ (علي مسجد والا) موږ دواړه هم رانبغ شو موټر ودرېده، خپل بکسونه مو کوز کړل او د تیرا موټر ته وختو د لوړ ژورو، شنو غرونو او خړو خوړونو له ننداره وروسته د تیرا غرنۍ سیمې ته ورسېدو، د پښتنو د قامي روایاتو په کتاب کې د روایتي ژوند په زړه پورې پاڼه وه. زما ننداره نېمګړې ننداره بللې شئ ځکه چې زه د زمان او مکان له پنجرو ډېر زر وتم، کله به ماضي ته تللې وم د ځانګې سره به مې خبرې کولې او کله به په راتلونکي وخت کې د ځانګې سره د یو نالیدلي غره د سپینې چینې پر غاړه ناست وم، هغې به غلې سندره ویله او ما به ورته د نغمو مترنمې جامې جوړولې، تیراه

ته په رسېدو مو یو زلمی ولید، پر لاره یې د راډیو سندرې اورېدې د پاخه عمر یو سړی پرې راډیو بنده کړه ورته یې و ویل په لارو کې سندرې اورېدل د پښتنو روایت نه دی، زمرک راته و ویل دلته خو ژوند ګران دی پر سندرو هم قدغن دی، ما ورته وویل ښه قدغن دی غوږ شه ټول چاپېریال سندره، سندره دی، د مرغانو اواز، د روانو اوبو آواز، د ونو د پاڼو آواز بس لکه د رباب د بېلا بېلو تارونو بېل آوازونه چې یوه نغمه جوړوي، غوږ شه څومره موزونیت او موسیقیت لري لکه د څانګې د ګلورینو پاپیو د ښکالو سر او تال، په داسي حال کې د راډیو سندره داسې ده لکه په حلوا کې اغزي. زمرک په خندا شو ویل یې تا رښتیا ویل ته په هر څه کې د څانګې د ښایست اجزا ګورې، خو د راډیو بندول داسي هنري جواز، بلکې روایتي بندیز نه لري لکه ته یې چې وایې، ما هم ورسره د سر په خوځولو او د شونډو په موسکا ومنله ، پر لاره روان و یو خوا بل خوا مو کلا ګانو ته کتل چې لوړ، لوړ خونړي برجونه یې لرل داسې ښکارېده لکه د دې کلا ګانو تر منځ چې هېڅ اړیکي نه وي، خو د سپینو کوترو سیلونه له یوه برجه الوتل او پر بل کېناستل اخر مو یو ځوان ته و ویل چې موږ سیلاني یو ویل یې هیڅ غم مه کوئ، زما مېلمانه یاست. زېړ مازیګر و، په غرونو وروستۍ وړانګې خورې وې داسې ښکارېدل لکه د سیمې نه چې زرین دیوالونه تاو شوي

وي، یو ډله نجونې له ګودره را روانې وې چې زموږ خواته راورسېدې د ګرېوان روپيو او د لمن پاوليو يې نغمه خپروله، زموږ ميزبان سره ټوپک و، زمرک ترې پوښتنه وکړه. چې ولې ټوپک ګرځوې ويل يې دا د سړيو ګاڼه ده، ماښام حجرې ته لاړو ښه ډوډۍ يې راباندې وخوړه، د لمانځه لپاره ټول حجره پاڅېده زموږ زړه و او که نه، خو اودسونه مو وکړل او پر لمانځه ودرېدو، بېرته چې حجرې ته راغلو يو نوي زلمي د تېراه د مېلمه پالنې خبرې کولې، زمرک ماته په شوخو سترګو وکتل بيا يې هغه زلمي ته مخ کړ ويل يې موږ ستاسو مېلمانه يو سندرې اورېدل غواړو، هغه موسکی شو او غږ يې کړ سپين ګله! مېلمانه سندرې غواړي. سپين ګل اواز ورکړ لږ صبر وکړه څه ګورو چې سپين ګل د چرسو چيلم ته ناست و غټ، غټ بريت او له جلاله ډکه څېره يې لرله سرې سترګې يې زموږ پر لور را واړولې او ويې ويل تاسو سندرې اورئ؟ ما ته هغه د لارې راډيو رایاده شوه او د سپين ګل سرې سترګې راته مخامخ وې. زړه راته و ويل ورته و وايه چې: نه نه موږ سندرې نه غواړو، خو چا آواز ورکړ هو همدوی و ويل، ښه ده نن به ښه آوازونه درباندې واورم، خو کارتوس نه شته زه يې راوړم تاسو دا کړکۍ بندې کړئ، غږ تر لرې لاړ نه شي، ځوان و وت زمرک له بله کټه راغی ما سره کېناسته ويل يې لکه، چې مرګ مو راغی، ما ورته و ويل مازيګر دې ونه

ليدل چې هغه لاروی يې د راډيو له غږولو منع کړ، دوی به البته زموږ دا

غوښتنه د ځان سپکاوی ګڼلی وي.

دواړه ښه وېرېدلې و، زمرک راته په غريو نيولي غږ و ويل: اجل مو دلته

راورسولو، موږ په همدې سوچونو کې و چې هماغه سور سترګی ځوان رانوت

ټيپ ريکارډر ورسره و خو لکه ناوې يې د راز، راز ټوټو په پوخ کې نغښتی

ويي ويل اول زموږ د وطن سندره واورئ:

په سر يې واورې وروي په ښېخ ګلونه دي

لاړ شه د تېراه په غرونو باران وريږي

سره له دې چې زمرک وېرولی وم خو په سندره کې ډوب شوم او دا ځکه چې په

سندره کې غرونه او باران و، زه يې ټولګي ته رسولی وم او په غلي او ورو آواز

مې د ښانګې له خولې دا سندره اورېده:

دا ګېر چاپير په غرونو راغله بارانونه ياره

ږلی وريږينه

مه ځه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

زه لا په سوچونو کې ډوب وم چې زمرک مې پر ولي لاس کېښود ويل يې ته خيال پلو وهې څه به کيږي د کارتوسو آواز، کړکی بندول، څه خو شته هغه دا خبرې کولې چې د ټيپ آواز خراب شو، سپين ګل بند کړ مسالې يې ترې راو وېستې په اور يې کېښودې او موږ ته يې رامخ کړ ويل يې مېلمنو خپه نشئ دوکانه بند و نوي کارتوس پيدا نه شو دا زاړه به په اور ګرم کړو، ما او زمرک يو بل ته وکتل او موسکي شو زمرک ورته و ويل تاسو دې ته کارتوس وايي؟ هغه وخندل ويل يې ولې تاسو يې کارتوس نه بولی؟ زمرک ورته و ويل نه د ننګرهار خلک يې (مسالې، بېټرۍ يا بالټۍ) بولي په پېښور کې ورته سيلونه وايي حجره کې ناستو خلکو ته دا نومونه عجيبه و. ويې خندل زمرک ورته و ويل تاسو زموږ نومونو پوري وخندل، خو ستاسو نوم موږ ژړا ته راوستي و، هغه ځوان ترې په خپله لهجه پوښتنه وکړه چې هغه څنګه؟ زمرک ورته و ويل موږ کارتوس د ټوپک ګولۍ ته وايو، ورته يې د مازيګر له راډيو خبره پيل کړه او بيا يې د حجرې او کارتوس ټوله کيسه ورته هغسې وکړه څنګه يې چې احساس کړې وه، د کيسې په ختمدېو په حجره کې داسې يوه زوروره خندا خپره شوه چې تر اوسه راته ياده ده.

شپه مو تېره کړه او سبا پیاده د ننګرهار په لور روان شو په رښتیا هم د غرونو لارې ستونزمنې وې. په ځینو ځایونو کې خو به مې د سټړیا له کبله پښې په رېږدېدو شوې، څو شېبې به مو دمه وکړه، بیا به روان شو، زمرک ډېر راته و ویل چې کچره به کرایه کړو. ما ورته و ویل دومره لا پاتې نه یم، که بیخي درته پرېوتم بیا مې څه غم کوه اوس به په دمه، دمه ځو سیل او چکر خو وایې همدې ته له غره واوړېدو موټر مو کرایه کړ له پچیره واوښتو او ځانونه مو د سپین غره لمنو ته ورسول. سپین غر ځکه ورته وایي چې لوړې څوکې یې تل په واورو سپینې وي، یوازې سږ کال دغه څوکې د وچ کالۍ له کبله بې واورو وې.

مازیګر، مازیګر یوه کلي ته ورسېدو د لمر سترګه د یوې شنې څوکې په نښترو کې داسې ښکارېده لکه ناوې چې شین شال پر مخ هوار کړی وي او زرینه ټیکه یې له حیا ډکې پلوشې شیندي شپانه شپېلۍ په لاس د خپلو رمو سره د آبادۍ په خوا را روان و، د وړو، وړو ورکیو د پښو ترپکې او د غرنیو ویالو نغمې یو ځای کېدې د تنورو په پیروزئي لوګیو کې تاویدې، له هسکو څوکو یې خولې اخیستې او په نامعلوم لوري یې خاموش پړاونه وهل.

ښکلی کلی ؤ، دومره ښکلی چې ننداره مخکې تلو ته نه پرېښودو، زمرک ته مې

و ویل چې شپه به همدلته کوو خو یوه خبره واوره چې دلته به د ځانګې یادونه راته نه کوې، کېدی شي ځوک یې وپېژني دا غرني پښتانه دي، په تبرونو به مو داسې میده کړي لکه وچ لرګي، بله دا چې د ځانګې یادونه به ما هم له کومه ګړنګه وغورزوي، هغه راسره په ورین تندي ومنله. د یو سپین سندریز خوړ په غاړه پر یوه شنه جلګه کېناستو د خوړ له شونډو پسته غرنۍ سندره پورته کېده او باد ورته په مینه، مینه د ځېړیو شنې پاڼې نڅولې.

هغه مهال چې شنې صحرانۍ کوترې جوړه جوړه خپلو ځالو ته ستنېدې یوه زلمي پر موږ سلام واچو، موږ هم غبرګ وعلیکم السلام و ویل، زلمي هم لکه د خپلې سمسورې سیمې هوا په نرمه ژبه خبرې پیل کړې، ویل یې مېلمانه ښکارئ، له کومې خوا مو پیښه کړې ده؟.

زمرک ورته و ویل د همدې ننګرهار یو، سیل لپاره راغلي یو، خو دلته پېژندګلو نه لرو.

غرني ځوان وخندل ویل یې دا د سپین غره د لمنو ننګرهار دی، دا د هر افغان وطن دی، پښتون وي، پارسي وان وي او که نورستاني، پورې غره کې یو ځای دی، "توره بوړه" یې بولي. کله چې سره کاپر راغله د ننګرهار د مجاهدینو لوی مرکز همدلته و. د هر ځای او هر قام خلک په کې و. ډېر یې د همدې ځای شول.

له خوړ سره نږدې هديرې ته يې لاس ونيو، يوه ډېره لويه هديره وه، دا د شهيدانو هديره ده زموږ مېرمنې او نجونې چي له خدايه خپل مرادونه غواړي، همدې هديرې ته ورځي او هغه دسمالونه ورته جنډه کوي چې په خپلو ګوتو يې پرې کښيدې کښلي وي او غرني ګلونه يې پرې جوړ کړي وي، چې د جنګ په کلونو کې د ټول افغانستان نه راغلي مجاهدين مو وخت بې وخته پاللی شو، اوس خو که هېڅ نه وي نه سره کاپړ په وطن کې شته او نه په دې لمنو کې جنګ شته، تاسو زما مېلمانه ياست ځئ چې حجرې ته ځو ما ورته و ويل سمه ده خو څو شېبې به همدلته کېنو، هغه هم ومنله د ماښام تياري په خورېدو وې خو پر هديره د رڼا پړاو راته او څراغونه يې په بلېدو و، د خوړ نه پورې غاړه يوه نړېدلې کلا وه، زمرک د هغې په اړه پوښتنه وکړه، هغه ځواب ورکړ چې د سره پوځ ټول فکر همدې غرونو ته و ډېرې بمبارۍ يې وکړې پوځونه يې راغلل ډېرې کلاګانې يې ورانې کړې خلک يې شهيدان کړل و ځنګلي ونې يې وسوې دا کلا هماغه وخت ورانه شوې څښتن يې پېښور کې دی، څوک چې راغلی يا يې هجرت نه و کړی کورونه يې جوړ او مځکې آبادي دي، د مهاجرينو کورونه هماغسې ړنګ او پټي شاړ دي .

د غرني ځوان خبرې مې تر همدې ځايه اورېدلې وې، نور مې پام د خوړ په اوبو

د شهیدانو زیارت ته اوښتی و. د ډیو په رڼا کې د جنډو رنګونه داسې ښکارېدل لکه له ډېر لرې ځایه چې څوک د رنګ رنګ ګلونو ټل ګوري، نرۍ هوا د ډیوې لمبې داسې کږولې لکه د مستو جینکو ډله چې د آزادۍ جشن نمانځي او د خپلو ځوانیو په ټول زور نڅیږي. بله خوا جنډو د درې په سپېڅلې فضا کې راګ خپراوه، د مراد راګ، ما له ځانه سره و ویل څومره د کار خلک و دغه شهیدان په ژوندیو کې داسې خلک نه شته په یوه او بل نوم سره وژني بیل شعارونه لري، خو دا شهیدان د بېلو ژبو ویوکي د جلا قومونو وګړي او د مختلفو ولایتونو اوسېدونکي و، چې ژوندي و یو مرام یو شعار او یو یې سنګر و اوس چې شهیدان شوي د ټولو جنډو آوازونه یو راګ جوړوي د اتفاق راګ د آزادۍ او آبادۍ راګ ای کاش زموږ د هیواد وګړیو غوږونه لرلای او دا له حکمت نه ډک سپېڅلې سندریز راګ یې اورېدای شوای زما دعا وه او د غرني ځوان دا وینا چې حجرې ته به ځو، پاځېدو که موږ شو او که دی شو خو زموږ دوه بکسونه یې خپلو دوه ولیو ته واچول زمرک رباب په اوږه کړ او زه ورسره تش روان شوم حجرې ته ننوتو، د هغه ځوان د کورنۍ نور مشران او ځوانان زلمي هم راغلل، یو بل ته مو ځانونه معرفي کړه. د هغه ځوان نوم چې موږ یې حجرې ته راوستو، شین ګل و. له پېژندګلو وروسته شین ګل نورو خپلوانو ته و ویل: چې دا ورونه

افغانان دي سيل ته راغلي دي.

يوه مشر و ويل دوی ایله سږ کال سیل ته راغلل چې وچ کالي ده. د ښار خلک ابشارونه خوښوي و اوس ډېر ابشارونه خاموش دي، واوري به وې، چې ګټان، ګټان به راښوېدې، خو سږ کال زموږ د عملونو له لاسه د بزرګې څوکې مخ هم تور دی، ځنګلونه مو و وهل او په ویړیا بیه مو وپلورل مېوه دانه هم کمه شوې ده، تېره ورځ د شمشاد ملک په حجره کې جرګه وه په غره وران شوي و، د خدای فضل و کور یې ودان دواړه غاړو واک راکړ لانجه غوڅه شوه، موږ ټول مشران ناست و د کومې موسسې خلک راغلل ویل یې ځنګلونه مه وهئ، کېدی شي سږ نۍ وچکالي له همدې کبله راغلی وي ځکه چې چېرته ځنګل ختم شي باران هم نه کیږي، یا کم کیږي، موږ یو بل ته وکتل خو بې دلاسونو مروړلو راته څه پاتې و؟ رښتیا که دا وچ کالي د غرونو د ځنګل وهلو له کبله راغلي وي، څومره لویه ګناه به مو کړي وي، خدای دې راته معافي وکړي.

د شین ګل دوی حجره د غره په نیمایې کې په ډېر ښکلي ډول له کانو او لرګیو نه جوړه وه. یوه کړکۍ یې د لاندې درې او پورې غره په خوا پرانستل شوې وه.

زمرک د کورښو سره خبرې کولې او ما له کړکۍ نه د درې ننداره کوله، ځیني خلک چې کورونه یې بره په غره کې و پېلوځي یې په لاسونو کې و، خو رانه

پېلوځي، پېلوځي نه ښکارېدل بلکې لکه ځيني ستوري چې آسمان ته خېژي او ځينې راکوزيږي، ډوډۍ مو وخوړه ما د درملو پسې خپل بکس پرانېست پر سر يې د فلسفې کتاب پروت و. يوه زلمي وليد زما خواته رانږدې شو ويل يې د څه کتاب دی زه يې وګورم. ما ويل ولې نه، زلمي کتاب واخيست او د لاټين خواته نږدې شو، څو شېبې يې واړو راواړو بيرته يې راکړ پوه نه شوم چې د لاټين په تته رڼا کې يې لوستی نه شو او که خوند يې ورنه کړ،

شپه چې په پخېدو شوه کوربانه يو په بل پسې و وتل تر ټولو وروسته شين ګل ووت او ژمنه يې وکړه چې سحر به که خير و سره ګورو، يوازې هغه زلمی پاتې شو چې له ما يې کتاب اخيستی و، زمرک ته مې و ويل زه ډېر ستړی يم که اجازه دې وي وبه غزيږم. هغه هم راسره خوښه کړه د شپې په تيرېدو د ځناورو آوازونه هم پيل شول او د هغو کانو آوازونه مې هم اورېدل چې د ځناورو د پښو له کبله ژورو ګړنګونو ته پرېوتل ما ځان په بړستنه کې نغښتی و خو مخ مې لوڅ و د غره دغه ټول آوازونه اشنا و او که نا اشنا په ما ښه لګېدل خو تر ټولو ډېر خوند راته د ابو چنهار راکاوه، د ځانګې د غلې او پستې سندرې په څېر خوند.

ما دغرنۍ شپې خبرې اورېدې او د ځانګې د وجود تشبيه مې په کې لټوله، کوم زلمی چې په حجره کې پاتې و هغه ودرېد، چې له خپله کټه پاڅېده د کټ چغار يې

زما د تصور ځنځیر مات کړ، هغه لاړ او د زمرک د کټ په لنګه کېناست او ورسره يې خبرې پیل کړې.

د غرونو د ژوند، دودونو او میودانو په اړه یې معلومات ورکول، بیا یې زمرک ته و ویل: تا وړاندې و ویل چې له پېښوره راغلي یاست، موږ هم پېښور ته هجرت کړی و، هم هلته مې تر نهمه سبق ویلی دی. بیا یې د زمرک نه د تعلیم پوښتنه وکړه. زمرک ورته و ویل: زه ا و غزن دواړه د "کاینات لېسې" نه فارغ یو اوس دواړه د ادبیاتو پوهنځي د لومړي کال محصلین یو.

زلمي په هیجاني انداز و ویل د کاینات لېسه! د کاینات په لېسه کې زما د ترور لور هم سبق وایه، ښانګه نومېده، هغه د همدې ځای وه د سپوږمۍ کلي وه.

د دې خبرو په اورېدو زما زړه په درزېدو شو سترګې مې دومره وغړولې، چې ایله به مې پورتني اوښکتني بانه جدا شوي وو، خو بیا هم د لاټین په تته رڼا کې د زمرک د سترګو حیرت او وارخطايي لکه د تتو ستورو ځلېده، ما ځان ټینګ کړی و او دا مې هڅه وه چې زمرک مې ویدهٔ وګڼي، زمرک هم اریان دریان و هېڅ یې نه ویل لکه چې زما خبره یې په یاد وه چې د ښانګې په اړه به هېڅ نه وایې لکه بت ناست و، خبره یې هم په بله نه شوه اړولای او یا یې دې لپاره خبره نه بدلوله، چې ځان پوره خبر کړي.

هلک خبرو ته دوام ورکړ هغه هم څو میاشتي تر مخه فارغه شوه، دوه ورځې یې ډوډۍ ونه خوړه ډېر یې وژړل پلار ته یې همدا ویل چې زه نور سبق وایم، پوهنتون ته ځم، خو بدمرغه وه نصیب یې نه و، د غرونو خلک جینۍ مکتب ته نه پرېږدي پوهنتون خو ورته سور کفر ښکاري.

مجبوري بده وي د ولور په مینه کې یې د بنګزار کلي بوډا بزګر ته واده کړه خوشاله نه ده، څوک به څه و وایي، خواره یې لکه وچه دړګۍ تناره ته و ویشته،و خو هسې تاسو پېژنده؟.

زمرک لږ غلی شو، ماته یې راوکتل او بیا یې په تت آواز ورته و ویل، نه، نه موږ نه پېژنده ډېر ټولګي و خدایزده په کوم یوه کې به وه.

د زمرک او کلي وال خبرې ختمې شوې، لاټین یې مړ کړ او په کټونو کې وغزېدل، په زړه مې څه چل کېده، خو ځان مې ټینګ کړی و، کله به مې په بدن کې د بریښنا غوندې ټکانونه خپرېدل او کله به مې په سر کې څړیکې شوې، لاسونو او پښو مې غېر ارادي حرکتونه کول تر سحره خوب رانغی، زمرک هم اړخ په اړخ اوړېده د بازوګانو له چغاره یې څرګندېده چې ویښ دی، سحر شو، ودرېدل راته ګران و، لمونځ مې په ناسته وکړ، زمرک چې لمونځ وکړ دلاسه یې ونیولم راته یې و ویل: ستا خو ډېره سخته تبه ده دا ولې؟ ورته مې و ویل نه

پو هېږم شاید د پرونۍ سټریا او بېګانۍ یخنۍ وجه وي، خیر دی ښه به شم هغه مې بکس خلاص کړ ګولۍ یې راکړې، خو اثر یې نه کاوه ځاښت مهال مې غوښتل چې بېرته د پېښور په لور حرکت وکړو خو شین ګل نه منله ویل یې په داسې حالت کې خو دې بیخي نه شو پرېښودی. طبیب به درته راولم زموږ د غرونو له بوټو نه ښه دارو و درمل نه شته سمدلاسه به دې ټک وپټری کړي. ما د طبیب د راوستو نه ایسار کړ ورته مې و ویل په ما کله نا کله داسې چل کېږي خپل درمل رااسره دي ښه به شم.

غرمه شوه ډوډۍ یې راوړه د درملو د اغېزې لپاره مې څو کپه وکړل، ګنې کورنیو غوړیو او پنیرو مې زه واهه له غرمې وروسته تبې پرېښودم بیا مې شین ګل ته و ویل روغ یم، تبه یې زما وکته لاس مې یخ و، د ماښو ګانو، غوزانو او دنداسې سوغاتونه یې راکړه او رخصت یې کړو، ما پېښور ته راتلل غوښتل، خو زمرک ټینګار کاوه، چې ښکلې سیمه ده مخکې ځو، ګوندې په صحت دې ښه اغېزه وکړي. په نه زړه مې ورسره ومنله زمرک بیا دواړه بکسونه اوړو ته اچولي و، رباب یې هم اخیسته خو ما ورته ویل ښه یم دا دې ما سره وي.

مازیګر مهال به وچې یوې ښکلې غرنۍ باندې ته ورسېدو، بره له غره نه ښایسته

ورخ اوبه لکه ابشار راتوېدې خو د ځنګله نه د تبر راتلوونکي غږ يې نرم تال ماتوه، د دې دواړو غږونو په جسد کې د يوه خواږه روح احساس هم کېده.

هو! ما سندره اورېده د ښانګې سندره کټ، مټ هماغسې غلې سندره لکه په ټولګې کې به يې چې ويله ورته ودرېدو څه ګورو چې ښانګه د خپل مېړه پسې وهل شوې ښانګې ټولوي او ورو، ورو سندره وايي.

حالت مې په خرابېدو و، نه پوهېدم چې څه وکړم، زمرک پوه شو کلک يې له لاسه ونيولم وړاندې يې راکش کړم ما ورته و ويل زمرکه ځو، خو لږ مې پرېږده، هغه مې لاس پرېښود بکس مې خلاص کړ د فلسفې د کتاب لومړۍ پاڼه لکه د کتابچې سپينه وه قلم مې راواخيست او پرې مې وليکل:

)ښانګې همدا سندره يو ځل بيا و وايه زما لپاره(

ښانګه او خاوند به يې چې په کومه لار راتلل تنګه وه، کاغذ مې د غره د ډ ډې پر همدې تنګه لار کېښود په کنج مې ورته سپين کاڼی کېښود او پر منځ يو غرنی ګل.

زه او زمرک لږ وړاندې لاړو او يوې شنې غونډۍ ته وختو د ښانګې پر لور مو کتل ښښتن يې پنډ وتړه او رسۍ يې له دواړو وليو تاوه کړه، د ښانګې په زور يې پنډ اوچت کړ او روان شو، زړه مې درزېده چې د ښانګې پام به کاغذ ته واوړي

او کنه، خوښه وه اوچت يې کړ، نوم مې ورسره نه و، خو خط يې زما وپېژنده له موږ چې راکوزه شوه لکه لېونۍ يې يو خوا بل خوا ګړندي ګامونه واخيستل موږ ورته د شنو بوټو له شا ورکتل زمرک راته و ويل ښه دې ونه کړه، ما هېڅ ځواب ورنه کړ بس ځانګې ته مې کتل د هغې ديدن له هر منطق نه راته زورور ښکارېده، حسين چاپيريال و، د مرغانو سندرې، د چينو وربښمين اهنګ، ابشارونو او د شپونکي شپېلۍ کاينات يوه دلفريبه نغمه ګرځولې وه. رباب مې په غېږ کې ونيو د ځانګې سندره مې په کې راواړوله خو دومره ورو چې ايله ما او زمرک يې احساس کاوه:

دا ګېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

ږلۍ وريږينه

مه ځه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

غرونه و، سندره وه، بس يو باران نه و خو هغه کمي شايد زما او ځانګې اوښکو پوره کړی و .

ځښتن يې بار کېښود د ځانګې په ننداره شو، هر چا چې کارونه کول پر خپلو، خپلو ځايونو ودرېدل داسې حيران و، لکه چي د قيامت ورځ وي لکه لمر چې له

برخه راختلی وي، لکه د ځانګې سندره، چې د اسرافیل شپېلۍ وي. پښتنه غرنۍ سیمه د ښځي سندره او هغه هم په دومره لوړ آواز، شېبه په شېبه د ځانګې د سندرې سوز ډېرېده او آوواز یې لوړېده تر دې چې د فطرت ټولې سندرې په کې ورکې شوې، موږ سره نزدې یو ځوان لرګي وهل خپل تبر یې په شنه ځانګه کې خښ پرېښود سترګې یې سرې شوې داسې ښکارېده چې د ځانګې د سندرې ګناه خوند ورکړی او چې سندره ختمه شي نو د ثواب په نیت به ځانګه په خپل تبر اندام، اندام کړي ما د خپل زړه درزا ته د رباب د نغمې وزرې جوړولې او د سپین غره په فضا کې مې د ځانګې سندرې ته ورغاړې ایسته، له سندرې سره کایناتو نڅا کوله زما پر سر هم چکر راغی، د غره نښترو اتڼ کاوه او هسکې څوکې نڅېدې، پر ځان نه پوهېدم چې له رباب سره مې څه کول ایله بس دومره پوه شوم چې د رباب تار وشلېده او په سترګو مې تیاره شوه او چې بیا مې سترګې وغړولې نو پېښور کې د خیبر هسپتال په ایمرجنسي وارډ کې زمرک او څو تنه ډاکټران زما سرته ولاړ وو.

پای